

Kids Inn

Missionair kinderwerk van de Kerk van de Nazarener
Breda

Opleiding: HBO Godsdienst Pastoraal Werk, CHE Ede

Geschreven door: Christel Philipppo

Begeleider: Dirk de Bree

Beoordelaar: Jan van der Plas en Teus van de Lagemaat

Voorwoord

Al vanaf mijn jonge jaren ben ik betrokken bij kinderwerk in de kerk. Kinderen hebben altijd mijn aandacht gehad. Ze zijn een belangrijk onderdeel van de gemeente en het is een mooie taak om hen van de liefde van God te mogen vertellen. Op de zondagschool en op kinderkampen heb ik jaren lang leiding gegeven. Mijn opleiding SPH heb ik ooit gedaan met het verlangen om met kinderen te werken en daar waar nood is ze te helpen het rechte pad te mogen bewandelen. Dat heb ik een aantal jaren mogen doen in België en op Curaçao. Terug in Nederland is mijn werkveld verschoven naar het werken met mensen met een verstandelijke beperking. In de kerk ging ik echter al gauw weer met de kinderen aan de slag.

In 2007 werd ik lid van de Kerk van de Nazarener, een missionaire kerk. De voorganger van deze kerk Frank van den Akker, heeft mij op een gegeven moment wakker geschud en gestimuleerd om een theologische opleiding te gaan doen. Met veel enthousiasme en gesteund en gestimuleerd door mijn man, William ben ik begonnen hier aan de CHE. Hij heeft me al die jaren de ruimte en tijd gegund om dit te voltooien. Mijn dank is groot! Maar ook de kinderen, ondertussen volwassen geworden hebben me vaak moeten missen om deze studie te kunnen volbrengen. Mijn dank gaat ook uit naar mijn goede vriendin, Arianne, waarmee ik aan de opleiding begon. We reden al die jaren samen naar Ede vanuit Brabant en hebben in de auto onze levens gedeeld, maar ook alle inspanningen voor de opleiding. Zonder haar positieve stimulans en onze gebeden samen had ik het misschien niet gered. Bedankt!

De Kerk van de Nazarener kocht in 2014 een gebouw in het centrum van Breda. Dat was in het verlengde van de visie van de kerk. Dit was een plek waar onze missionaire visie handen en voeten zou gaan krijgen, onder leiding van de voorganger Paul Brouwer. Ook hem ben ik dankbaar voor de vele inhoudelijke gesprekken die we gevoerd hebben, de verantwoordelijkheid die ik mocht opnemen voor de Raad Christelijk Leven en voor het Kinderwerk.

Missionair kinderwerk werd al gauw gestart.

Dat onderwerp heb ik voor mijn afstudeerproject gekozen.

Hierbij ben ik ondersteund door Joke Oerlemans, pastoraal kinderwerker en vriendin. Zij heeft me vele goede adviezen en tips gegeven en heeft meegelezen. We hadden fijne gesprekken. Bedankt!

Mijn afstudeerbegeleider, Dirk de Bree heeft me goed op weg geholpen om het onderwerp af te bakenen, gegevens te ordenen en feedback te geven waar ik weer lang mee vooruit kon en waardoor ik dit werkstuk heb kunnen volbrengen.

Blij dit te kunnen afronden, ligt hier voor u mijn afstudeeropdracht naar de haalbaarheid van het missionaire kinderwerk van de Kerk van de Nazarener in Breda.

November 2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1. Aanleiding	5
1.2. Vraagstelling	5
1.3. Doelstelling	6
1.4. Afbakening	6
Afbakening missionair	6
Afbakening geografisch	6
1.5. Methode van onderzoek	7
2. Missie en visie	8
2.1. Wat is missie?	8
2.2. Wat is visie?	10
2.3. Conclusie	11
3. Missionair kerk-zijn in de stad	12
3.1. Bijbelse visie op de stad	12
3.2. Kerk in de stad	13
3.3. Conclusie	14
4. Missionair kinderwerk	15
4.1. Bijbelse visie op kinderen	15
4.2. Sociologische en psychologische ontwikkeling van kinderen	16
4.3. Waarom (missionair) kinderwerk?	17
4.4. Missionair kinderwerk, hoe doe je dat?	18
4.5. Conclusie	19
5. De Kerk van de Nazarener	20
5.1. Waar staat de Kerk van de Nazarener voor?	20
5.2. Hoe functioneert de Kerk van de Nazarener Breda?	20
5.3. De missionaire visie van de Kerk van de Nazarener Breda	21
5.4. Samenstelling en context van de leden	22
6. Wat is de context waarmee de Kerk van de Nazarener Breda te maken heeft	23
6.1. Geschiedenis van de wijk	23

6.2. De context van de bevolking in de wijken Fellenoord, Schorsmolen en Haagpoort.....	24
6.3. Kerk van de Nazarener in de wijk	24
7.Praktijkdeel	26
7.1.Methode van onderzoek.....	26
7.1.1.Populatie	26
7.1.2.Mate van respons	27
7.1.3.Betrouwbaarheid.....	27
7.1.4.Validiteit	27
7.2.Onderzoeksresultaten	28
7.2.1.Over de visie van de kerk.....	28
7.2.2.Over de missie.....	29
7.2.3.Over het kinderwerk	30
7.2.4.Over het missionaire kinderwerk	31
7.2.5.Dromen over de toekomst van de kerk	32
7.2.6.Hoe we een droom kunnen realiseren	33
7.3.Conclusie	35
8.Inspirerende interviews.....	36
8.1.Belangrijke onderwerpen uit de interviews	37
9.Aanbevelingen.....	40
10.Tot slot....	41
11.Nawoord	42
12.Bronvermeldingen	43
13.Bijlagen.....	46

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

De Kerk van de Nazarener in Breda, hierna KvDN, bestaat 20 jaar en heeft sinds 3 jaar een eigen gebouw in het centrum van Breda. Het gebouw is een voormalig buurthuis, dat door de gemeente Breda als zodanig gesloten is en in 2013 te koop werd aangeboden. De kerk heeft de aankoop van het gebouw ervaren als een antwoord van God op de gebeden om een eigen vaste plaats. Het gebouw wordt op de dagen dat het niet door de kerk zelf wordt gebruikt, verhuurd aan een andere kerk en men verhuurt aan verschillende verenigingen en organisaties die behoefte hebben aan ruimte om samen te komen.

De kerk heeft vanaf het begin te maken gehad met een zekere argwaan van de plaatselijke buurtvereniging en mensen uit de wijk. Er werd al van te voren een oordeel geveld in de zin dat de kerk het gebouw zou inpikken en het dus niet meer toegankelijk zou zijn voor de buurtbewoners.

Er is toenadering gezocht tot de mensen van de buurtvereniging en het gebouw is aangeboden voor bijeenkomsten. Hier is tot nu toe nog niet op in gegaan. De buurtvereniging blijkt een hele kleine vertegenwoordiging van de wijk te zijn.

Het verlangen van de kerk is om haar missionaire visie uit te dragen vanuit hun gebouw naar de omliggende wijk(en). Het verlangen is om mensen te ontmoeten, en vanuit de ontmoeting de handen ineen te slaan om samen meer te kunnen betekenen voor de wijk/stad. Niet direct om te 'evangeliseren' maar elkaar te leren kennen en iets te betekenen voor elkaar. En daarin mag onze christelijke identiteit herkenbaar worden.

Een aantal vrijwilligers uit de kerk hebben het gebouw op dinsdagochtend opengesteld voor de wijkbewoners en voor ieder die behoefte heeft aan een praatje en een kopje koffie. Dit hebben ze anderhalf jaar gedaan en er is niemand uit de wijk binnengekomen. Het initiatief is daarom gestopt.

Voor kinderen in de wijk is er weinig te doen, er is nauwelijks groen of speelmogelijkheden voor hen. De kerk heeft een gebouw met ruimte voor kinderen, met een tuin. De kerk wil ook iets betekenen voor haar buurt en haar gastvrijheid laten zien. Daarom ontstond het idee om voor de kinderen in het gebouw iets te organiseren: kinderinloop KIDS INN.

Dit wordt het onderwerp van mijn afstudeeronderzoek.

Drie jaar geleden is er gestart met de kinderinloop KIDS INN voor de kinderen uit de buurt, een keer per maand op woensdagmiddag. Vier mensen waren enthousiast voor het project en wilden zich actief inzetten. Het idee was ook om de ouders hierin actief te betrekken, maar dat lukt tot nu toe nog niet zo. Het is bijna anderhalf jaar een groepje geweest waar soms 3 en soms 12 kinderen op af kwamen. De afgelopen maanden zijn er tot 20 kinderen gekomen. De kerk heeft gekozen om missionair present te zijn en niet evangeliserend. De multiculturaliteit van de kinderen van de kinderen die tot nu toe komen en de argwaan tegen de komst van een 'kerk' in de wijk vragen om deze benadering.

1.2. Vraagstelling

De kinderinloop KIDS INN is ontstaan vanuit een missionair verlangen om als kerk iets te

betekenen voor de kinderen in de wijken rondom het gebouw. We zagen de wijken waar nauwelijks groen is en weinig speelruimte, waardoor kinderen op straat spelen. De kinderinloop op woensdagmiddag is vrij ad hoc opgestart. Er was visie voor, er waren mensen die zich hiervoor wilden inzetten en het is opgestart. Er is van te voren echter geen onderzoek gedaan naar de kenmerken van de wijken, naar de specifieke visie van de kerk op missionair kinderwerk en naar de haalbaarheid van het geheel. Mijn voorstel was om dat te gaan uitzoeken en zo tot meer verdieping te komen en in overleg met de voorganger van de gemeente de betrokkenheid van de gemeenteleden te onderzoeken en mogelijk te vergroten.

Vanuit deze achterliggende informatie kwamen we tot de volgende vraagstelling:

Hoe kan de KvdN Breda missionair kinderwerk in de wijken rondom haar gebouw vormgeven, rekening houdend met de missie van de kerk en het verlangen wat er leeft in de gemeente, de behoeften van de kinderen in de wijk en de praktische mogelijkheden van de kerk, zodat er ontmoeting en aansluiting met de wijk ontstaat?

Vanuit deze vraagstelling formuleerden we de volgende deelvragen:

1. Wat wordt verstaan onder a) een missionaire visie en onder b) missionair kinderwerk?
2. Wat is de context waarin de KvdN missionair kinderwerk wil realiseren?
3. Wat is de missionaire visie van de KvdN Breda, hoe leeft deze visie onder de leden en specifiek t.a.v. het kinderwerk en welke aanknopingspunten zijn er?
4. Welke inspirerende voorbeelden en concrete leerervaringen vanuit vergelijkbare projecten zijn er die de KvdN kunnen helpen het missionaire kinderwerk vorm te geven?

1.3. Doelstelling

Met de resultaten van het onderzoek geef ik meer inzicht op de visie van de gemeente, als drager van de missie en geef ik zicht op de betrokkenheid van de leden. Deze betrokkenheid wil ik aanwakkeren door een wenkend perspectief te bieden. Daarnaast wil ik ook tot concrete handvatten komen om het kinderwerk meer vorm en verdieping te geven.

1.4. Afbakening

Afbakening missionair

Om het onderzoek goed te kunnen uitvoeren en te focussen op wat echt belangrijk is, heb ik enkel het missionair kinderwerk onderzocht. Er gebeuren nog andere missionaire activiteiten, maar deze horen niet bij dit onderzoek.

Afbakening geografisch

Het missionaire kinderwerk is geografisch beperkt tot drie Bredase wijken rondom het kerkgebouw, omdat daar de missionaire focus van de kerk ligt. Deze wijken zijn Fellenoord, Schorsmolen en Haagpoort.

Ook heb ik me geografisch beperkt met de interviews tot missionaire kinderactiviteiten in Zuid -Nederland, omdat die dezelfde problematiek kennen, zoals de sterk katholieke inbedding van oudsher en de grote ontkerkelijking in dit gedeelte van Nederland.

1.5. Methode van onderzoek

Door middel van literatuuronderzoek heb ik onderzoek gedaan naar de invulling van de begrippen visie, missie en missionair zijn, om te onderbouwen van waaruit we de visie ontwikkeld hebben die tot een missie leidt en tot missionair handelen. Ook over kinderwerk heb ik literatuur bestudeerd en heb ik missionair kinderwerk beschreven. Deelvraag 1 wordt zo beantwoord.

Om de context te onderzoeken waarin de KvdN het missionaire kinderwerk wil realiseren maak ik gebruik van een secundaire analyse. Gegevens hiervoor heb ik gehaald uit de kerkelijke administratie en uit een bevolkingsonderzoek dat in de wijk gedaan is. Deze analyse leidt tot beantwoording van deelvraag 2

Door de methode van waarderende gemeenteopbouw van Jan Hendriks te gebruiken heb ik de betrokkenheid van de gemeente bij het missionaire werk van de kerk proberen te stimuleren door een wenkend perspectief te schetsen. Deze methode heb ik in de enquête verwerkt en zo ben ik gekomen tot een beeld in hoeverre de gemeente mee wil gaan in dit proces van missionaire gerichtheid. Hiermee heb ik deelvraag 3 beantwoord.

Interviews heb ik gehouden om inspiratie en ideeën die mogelijk kunnen verwerkt worden om het missionaire kinderwerk een impuls te geven. Deze geven antwoord op deelvraag 4.

2. Missie en visie

Een werkstuk over missionair kinderwerk vraagt om een onderbouwing wat missie dan inhoudt.

Het woord missie verwijst naar uitzenden, gezonden worden met een doel. Een missie kan ook wijzen naar een kernopdracht van een organisatie. Ze is inspirerend en sturend en nodigt mensen uit om actief en intensief mee te bouwen aan bruggen naar de toekomst.¹

Een missie is altijd verbonden aan een visie. De visie gaat vooraf aan de missie.

Een visie voor de kerk ontwikkelen is een eerste. Het is als het ware dromen over wat God kan doen en waar je als kerk aan mee mag werken. Een toekomstdroom voor ogen zien. Maar waar moeten we dan beginnen? Hoe komen we tot een droom waar de gemeente achterstaat? ²

2.1. Wat is missie?

In de Bijbel staat in de eerste 3 evangeliën te lezen dat Jezus zijn 12 apostelen uitzendt om 'het Koninkrijk Gods te verkondigen en genezingen te doen' (Lucas 9:2). Later worden er, beschreven in Lucas 10, nog eens 72 uitgezonden om uitgezonden te worden. De missie van de apostelen is als een soort vredesmissie in gevaarlijk gebied, 'als lammeren onder de wolven' (Lucas 10:3). Die vredesmissie is en blijft de missie van Jezus. En mensen maken daar onderdeel van uit. Zij komen dus niet namens zichzelf. Ze komen namens Jezus, zij zijn slechts ambassadeurs, vertegenwoordigers. Jezus, zegt daarover: 'wie naar jullie luistert, luistert naar mij. En wie jullie afwijst, wijst mij af. En wie mij afwijst, wijst hem af die mij gezonden heeft' (Lucas 10:16). De mensen die mee gaan doen met de missie van Jezus, die gaan verder waar Jezus gebleven is als het ware. Zoals Jezus in Johannes 20:21 zegt: 'Zoals de Vader mij heeft uitgezonden, zo zend ik jullie uit.' ³

C. Wright zegt in zijn boek *De Bijbelse Missie* dat het woord missie voor de kerk alles omvat wat God doet en waartoe Hij ons oproept om te doen, om zijn grote plan met de schepping uit te werken. Alles wat in de christelijke gemeente met elkaar gedeeld wordt behoort missionair te zijn omdat het doelbewust deelt in Gods missie voor Gods wereld⁴. Missionair zijn begint met hart voor de zaak hebben. Het begint met een verlangen dat mensen werkelijke gemeenschap zullen ervaren, dat gebroken mensen heelheid ervaren, dat mensen het doel van hun leven vinden in de relatie met God door Jezus Christus. Het gaat niet in de eerste plaats om ons eigen verlangen, de echte basis van missionair werk ligt bij God, in zijn liefde voor de schepping. Onze missie begint omdat God een missie

¹ <http://www.fov.be/IMG/doc/begrippenlijst.doc>

² Jurjen de Groot, Niels de Jong, Arjan Markus, *Missionair is mogelijk*, Boekencentrum B.V., 2007, 132p

³ <http://www.uitonverwachtehoek.nl/mee-op-missie-lucas-10/> bezocht op 19 september 2017

⁴ Christopher J.H. Whright, *De Bijbelse missie, Gods opdracht voor zijn kinderen*, Uitgeverij De Vuurbaak, Barneveld, 2011, 295p.

heeft in de wereld. God betreft ons erbij om zijn missie uit te voeren. Missionair zijn betekent dan meegenomen worden in de beweging van Gods Geest.⁵

God zelf heeft een doel, een plan, een missie voor zijn schepping en dat legt Hij uit in zijn Woord. Paulus noemde dat 'De Raad van God' (Handelingen 20:27 en Efez. 1:9-10). Een onderdeel van Gods plan is dat Hij zich een volk formeert om samen met Hem dat plan uit te werken. Wat houdt dat plan van God dan eigenlijk in? Wat is het doel van de kinderen Gods?

Daarvoor moeten we het grote verhaal vanaf het begin kennen, zegt C. Wright. Nadat alles was misgegaan, de zonde van Adam en Eva, de zondvloed, de torenbouw van Babel, roept God Abraham. Daar begint God met zijn verlossingsplan: een volk formeren dat tot zegen voor de volken zou zijn. Zegen vanuit het Oude Testament bij Abraham, is vervuld van vruchtbaarheid, vermenigvuldiging, verspreiding, vervullen en overvloed. Dat is wat God aan alle volken wil geven. Zegen is afhankelijk van de relatie met God en kan dan ook in relaties met anderen worden gedeeld.

De kerk begint niet met Pinksteren maar met Abraham. Jezus, de Messias vertegenwoordigt uiteindelijk dat volk door wie God alle volken zal zegenen door Zijn verlossende werk. Jezus zond, na de vervulling met en onder leiding van de Heilige Geest, de kerk uit naar de einden der aarde, als erfgenaam van de zegen van Abraham, om die opdracht verder uit te voeren. Mattheüs 28:19 'Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb'.

Wat God in Christus gedaan heeft is wat hij aan Abraham had beloofd. Het heil is voor alle volken. In Abraham zouden alle volken gezegend zijn.

De kerk kan nooit anders dan missionair zijn, als we dit beseffen. Als ze niet missionair is, is het geen kerk!⁶

"Het is niet zozeer dat God een opdracht heeft voor zijn kerk in de wereld, als wel dat God een kerk heeft om zijn opdracht in de wereld te vervullen. De opdracht is er niet voor de kerk, de kerk is er voor de opdracht....die van God" (Whright, 2011).

Tim Keller gaat hier in zijn boek *Centrum-kerk* ook op in. Hij wijst erop dat het woord missionair nauw verwant is met de Latijnse uitdrukking 'Missio Dei'. Men bedoelde met deze term dat God de aanstichter van de missie is, die door de kerk heen de wereld wil bereiken om voor zichzelf een volk te bereiden. Missie is dus niet in de eerste plaats een activiteit van de gemeente, maar van God. De kerk wordt opgeroepen om aan deze missie deel te nemen⁷.

Deze visie leidde echter tot een onderwaardering van de kerk. De theoloog Leslie Newbigin levert hierop kritiek in zijn boek *The Open Secret*⁸. Hij gelooft dat de kerk de christelijke tegencultuur zichtbaar moet maken, door zijn karakter van liefde, gerechtigheid en vrede.

⁵ Jurjen de Groot, Niels de Jong, Arjan Markus, *Missionair is mogelijk*, Boekencentrum B.V., 2007, 132p.

⁶ Christopher J.H. Whright, *De Bijbelse missie, Gods opdracht voor zijn kinderen*, Uitgeverij De Vuurbaak, Barneveld, 2011, 295p.

⁷ Tim Keller, *Centrum Kerk*, uitgeverij van Wijnen, Franeker, 2015, 366p.

⁸ Leslie Newbigin, *The Open Secret*, William B Eerdmans Publishing Co, 1995, 200p.

Dat zal het belangrijkste getuigenis van God zijn voor een pluralistische samenleving. God heeft een daad gesteld in Christus tot verlossing en oordeel voor allen die dat willen aanvaarden. Vanuit deze acceptatie kunnen gelovigen gerechtigheid en vrede in de wereld brengen.

In zijn boek *Transforming Mission*⁹ gaat David Bosch dieper in op de ideeën van Newbigin. Hij concludeert dat de opdracht is om Christus te verkondigen, op te roepen tot bekering, maar ook omzien naar de armen en gerechtigheid nastreven. Gods missie is het herstel van de wereld en de gelovigen worden opgeroepen om daarin te participeren.

Het woord *missionair* moeten we goed definiëren. Vaak is er een te beperkte visie op de term *missionair*. Deze term moet breder worden dan alleen de nadruk op evangeliseren. Mensen hebben het nodig om in de gemeenschap te komen en te ervaren dat de kloof overbrugd kan worden tussen de cultuur en de christelijke waarheid. In alle aspecten van het gemeente-zijn moet men zich bewust zijn van de mogelijk niet-gelovigen en daar op aansluiten in de boodschap, gesprekken, het taalgebruik et cetera, zodat niet-gelovigen zich thuis kunnen voelen. Ook over de vormgeving van de diensten zal men moeten nadenken. Leden van de missionaire kerk weten hoe het evangelie te contextualiseren en op een respectvolle en liefdevolle manier over te brengen. Zij leven er ook naar, zodat hun leven een aantrekkelijk voorbeeld wordt voor buitenstaanders¹⁰.

2.2. Wat is visie?

*Visie voor de kerk is een beeld van de toekomst dat hartstocht oproept*¹¹

De identiteit van een gemeente wordt duidelijk in de visie die men heeft omschreven. Volgens René Erwich in zijn boek *Veelkleurig verlangen* is de basis van elke visie voor gemeente-zijn gebaseerd op die ene kernvisie, namelijk gericht zijn op het Koninkrijk van God in deze wereld. Als de gemeente het bewustzijn heeft een deel van Gods volk op aarde te zijn, weet zij haar identiteit en zal zij geloofwaardig overkomen naar de wereld. De gemeente van Jezus Christus heeft het potentieel in zich dat zij Gods bevrijdende liefde in zich meedraagt. Dat geeft haar de mogelijkheden om als heenwijzing naar Christus te fungeren in de gebroken wereld¹².

Ook Jan Hendriks heeft het in zijn boek *Verlangen en vertrouwen* over de identiteit van de gemeente die duidelijk wordt in haar visie: een proclamatie waarin de geloofsgemeenschap zichzelf en anderen duidelijk maakt hoe zij zichzelf ziet in deze tijd en plaats. Een kernachtige formulering van haar identiteitsbeeld. De functie van een visie is meervoudig. Een visie geeft aan dat men ergens naar op weg wil, er moet iets

⁹ David J. Bosch, *Transforming Mission*, Orbis books, USA, 1991, 650p.

¹⁰ Tim Keller, Centrum Kerk, uitgeverij van Wijnen, Franeker, 2015, 366p.

¹¹ Bill Hybels, Moedig leiderschap, Stichting uitgeverij Gideon, 2002, 278p.

¹² Erwich R., *Veelkleurig verlangen: wegen tot missionair gemeente zijn*, Boekencentrum Zoetermeer, 2008, 130p.

veranderen. Een visie geeft ook de richting aan die men op wil en het ondersteunt als men op weg is om die richting vast te houden. Een visie prikkelt om waargemaakt te worden.¹³

Om visie en dromen ten aanzien van het missionaire werk te delen met de gemeente en mensen te enthousiasmeren, is het nodig om het belang van het grote geheel, het doel over te dragen.¹⁴

“Als je een schip wil bouwen, breng dan geen mensen bijeen om timmerhout te halen, werktuigen klaar te maken, taken te verdelen, het werk te verlichten, maar breng de mensen eerst het verlangen bij naar de eindeloze zee.” (Antoine de Saint-Exupéry 1900-1944, Franse schrijver en piloot).

Een missionaire visie begint met een verlangen naar meer; een verlangen dat aansluit bij het verlangen van God (Missio Dei) om de wereld te herstellen.

Is het de droom van God voor het herstel en zegen van zijn schepping die onze hartstocht oproept?

2.3. Conclusie

Een missionaire visie is het besef en het uitzicht dat we mogen meewerken als kerk aan het plan God tot herstel van de schepping en zijn boodschap bekend mogen maken op een manier die aansluiting vindt bij ongelovigen, in woord en daad, waardoor zij gezegend zullen worden. Met deze conclusie heb ik een definitie voor een Missionaire visie gegeven en daarmee deelvraag 1.a) beantwoord.

¹³ Hendriks J., *Verlangen en vertrouwen*, uitgeverij Kok, Kampen, 2008, 445p.

¹⁴ Jurjen de Groot, Niels de Jong, Arjan Markus, *Missionair is mogelijk*, Boekencentrum B.V., 2007, 132p.

3. Missionair kerk-zijn in de stad

Omdat mijn onderzoek plaatsvindt in het centrum van de stad, heb ik me verdiept in wat de Bijbel zegt over de stad. Daarnaast wil ik ook vanuit de theologie kijken wat de kerk in de stad kan betekenen. Kerk-zijn in de stad is beduidend anders dan op het platteland of in de buitenwijken van een stad. Een stad is een geconcentreerde groep mensen van allerlei afkomst, cultuur, leeftijd, beroepen, ... bij elkaar. Dit geeft de kerk mogelijkheden om op aan te sluiten en in behoeften te voorzien.

3.1. Bijbelse visie op de stad

In de Bijbel is er heel vaak sprake van de stad. In het Oude Testament worden steden vaak gekarakteriseerd door hun bevolking, maar ook door hun oorsprong en geschiedenis, hun sterke en zwakke punten. Er wordt tot de steden gesproken als ware het mensen. Steden hadden vaak hun eigen godheid waarnaar ze vernoemd werden. In het OT wordt er vooral gesproken over slechte steden. Kaïn bouwde de eerste stad, omdat hij niet in de veiligheid van God wilde schuilen maar binnen, door hemzelf opgetrokken muren, waar geen plaats was voor God. Zijn stad is een schepping van hemzelf, opgedragen aan zichzelf¹⁵. De stad Babel (Genesis 11:1-11) was ook een stad aan de mens gewijd. Een stad met een toren, bedacht om macht en invloed uit te oefenen. Maar ook in de stad Jeruzalem, waar de tempel van God stond, wordt voor andere goden gebogen, staat in Jeremia 22:9. Daarom wordt de stad uiteindelijk verwoest. Maar God wil ook de steden redden als dat enigszins kan. Abraham hoort van het oordeel over Sodom en Gomorra en bidt en pleit voor deze steden of God ze wil sparen (Genesis 18:23-33). Jeremia weet dat het volk Israël niet snel zal terugkeren uit Babel naar Jeruzalem en zegt hen te zoeken naar de vrede van de stad waarheen ze zijn weggevoerd. 'Bid tot de HEER voor de stad waarheen ik jullie weggevoerd heb en zet je in voor haar bloei, want de bloei van de stad is ook jullie bloei.' (Jeremia 29:7). Jona wordt als enige profeet in het oude testament naar een buitenlandse stad gestuurd om die tot bekering op te roepen. God roept hem zelfs op om Ninevé lief te hebben omdat er zoveel geestelijk blinde mensen wonen¹⁶.

In het Nieuwe Testament wordt de stad Jeruzalem het uitgangspunt van zending. Lucas beschrijft uitgebreid de reis van Jezus vanuit Galilea naar Jeruzalem. Hij beschrijft hoe Jezus 'hilde' over haar (Lucas 19:41). Jezus sterft voor de stad. De discipelen keerden na de hemelvaart terug naar Jeruzalem. Daar werden ze vervuld met de Heilige Geest en stichtten de eerste gemeente. Paulus preekte in heel wat steden, te midden van allerlei volken en denkbeelden. De eerste gemeenten waren stadsgemeenten. Daar had je de machtscentra, de culturele en de religieuze centra. Als het evangelie daar eenmaal bekend werd, dan verspreidde het zich wel over het omringende land.¹⁷

De Bijbel eindigt in Openbaring 21:2 ook met een stad: 'Toen zag ik de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, uit de hemel neerdalen, bij God vandaan. Ze was als een bruid die zich

¹⁵ Tim Keller, *Centrum Kerk*, uitgeverij van Wijnen, Franeker, 2015, 366p.

¹⁶ Christopher J.H. Whright, *De Bijbelse missie, Gods opdracht voor zijn kinderen*, Uitgeverij De Vuurbaak, Barneveld, 2011, 295p.

¹⁷ Drs. C. van Duijn, *Kernteksten over de stad*, uitgeverij De Groot Goudriaan, Kampen, 2001

mooi heeft gemaakt voor haar man en hem opwacht.' De stad, gebouwd op het verlossingswerk van Jezus Christus, waarin de rivier van levend water stroomt waaraan het geboomte des levens staat. Abraham woonde in tenten want 'hij verwachtte deze stad die fundamenten heeft, waarvan God de bouwer en ontwerper is', staat in Hebreeën 11:10.¹⁸ God heeft dus wel degelijk iets met de stad.

3.2. Kerk in de stad

De verstedelijking neemt wereldwijd toe. Steden groeien exponentieel. Mensen, vooral jongeren komen naar de steden, want daar gebeurt het. Daar ontstaan trends, daar ontwikkelt men beleid, ideeën ontwikkelen zich, denkbeelden worden er verspreid via universiteiten, hogescholen, musea, enzovoorts. De stad is de plaats waar de volken bijeen komen, door handelsverkeer, toerisme maar ook door migratie. We hoeven bij wijze van spreken niet meer heen te gaan voor onze missie, de volken komen naar ons toe. De stad is ook de plaats van armoede, eenzaamheid, geweld, prostitutie, drugsdealers, ...

De stad wordt ook, na een periode van opkomst van de forensensteden, weer aantrekkelijk om te gaan wonen. De mondialisering zet door en daarin willen steden blijven en moderniseren. Steden worden weer aantrekkelijker opgebouwd voor haar bewoners. Mensen zijn minder bang om in de stad te wonen omdat er steeds meer onderlinge verbanden ontstaan en de criminaliteit daalt. Jongeren trekken naar de steden voor opleidingen, maar ook omdat er meer te beleven is en de uitdaging en creativiteit geprikkeld wordt. Omdat deze fenomenen toenemen, ligt hier de uitdaging voor christenen om in de stad aanwezig te zijn. Door de grote concentratie mensen is het de plaats bij uitstek om het evangelie te delen en zichtbaar te maken. Christenen die in de stad gaan wonen, merken vaak dat hun geloofsovertuiging erg smal is om tegen de vele andere overtuigingen waar ze mee geconfronteerd worden te blijven staan. Ook voor hen kan een vitale kerk-in-de-stad een ondersteuning en spirituele verbreding geven, waardoor het geloof relevanter wordt voor henzelf en hun omgeving.

Tim Keller noemt vier groepen die in de steden bereikt kunnen worden met het evangelie: de jongeren, de culturele elite, de armen en de groep bereikbare onbereikten (zoals de vluchtelingen en mensen van het platteland die naar de steden trekken en zich daar een plaats moeten veroveren). De stad brengt kansen met zich mee die vérstrekkende gevolgen kunnen hebben, ten goede¹⁹.

Een kerk in de stad vraagt erom present te zijn in die stad. De stad leren kennen en te bidden voor de stad²⁰ is essentieel. Als we de achtergrond van de stad en haar bewoners kennen en de specifieke noden, dan gaan we er anders naar kijken. Ons hart zal door de nood die we zien bewogen worden en met liefde en ontferming gevuld worden. Dan gaan we ons identificeren met zo'n omgeving en ons richten op deze context. Een stadskerk moet haar leden leren, om in de wijk waar ze samenkomen, burens te worden. De kerk mag

¹⁸ Drs. C. van Duijn, *Kernteksten over de stad*, uitgeverij De Groot Goudriaan, Kampen, 2001

¹⁹ Tim Keller, *Centrum Kerk*, uitgeverij van Wijnen, Franeker, 2015, 366p.

²⁰ Jeremia 29: 7

in haar buurt bekend staan als een groep mensen die het goede voorheeft met alle mensen om hen heen. Een stadskerk heeft het nodig om een evangelisatieprogramma te ontwikkelen dat past bij deze stad of wijk. Kerk zijn in de stad vraagt veel creativiteit en een brede interesse in de culturen waar je mee te maken krijgt. Daar moeten diensten op aangepast worden en het taalgebruik moet aansluiten zodat je boodschap overkomt. Als het evangelie naast de verkondiging, ook geleefd en gepraktiseerd wordt in de stad, dan zal het meer invloed hebben op de omgeving.²¹

3.3. Conclusie

God houdt van de stad, heeft de stad voor ogen omdat daar de concentratie van mensen verblijft die bereikt kunnen worden met het evangelie.

De steden groeien hard en het is voor de kerken een uitdaging om daar present te zijn met woord en daad. Hoe dichter betrokken op de stad en hoe meer bewogenheid voor haar bewoners, hoe meer de kerk kan betekenen voor de stad en de stad voor de kerk.

Met dit hoofdstuk heb ik de context van de Kerk van de Nazarener, als kerk-in-de-stad, die in deelvraag 2 aan de orde komt, willen weergeven.

²¹ Tim Keller, *Centrum Kerk*, uitgeverij van Wijnen, Franeker, 2015, 366p.

4. Missionair kinderwerk

De kern van mijn onderzoek zijn kinderen. Daarvoor wil ik ingaan op de plaats die ze in de Bijbel en in de ogen van God innemen. In het werken met kinderen is het belangrijk om iets van hun ontwikkeling af te weten, daarom heb ik daar ook een gedeelte aan gewijd. Waarom kinderwerk zo belangrijk is en hoe we het evangelie doorgeven aan kinderen van gelovige en niet- gelovige ouders, heb ik onderzocht vanuit de Bijbel en via verschillende organisaties die met kinderen werken.

4.1. Bijbelse visie op kinderen

Kinderen nemen in de Bijbel een grote plaats in. Kinderen zijn belangrijk voor God. Ze worden gekoesterd, bemind en gerespecteerd, maar niet geïdealiseerd. De belangstelling voor kinderen is niet te verklaren vanuit de cultuur van die tijd, waarin kinderen niet erg werden gewaardeerd. Het heeft alles te maken met God zelf: kinderen zijn Zijn zegen. Als God in het begin tegen de man en zijn vrouw zegt: wees vruchtbaar en wordt talrijk (Genesis 1:28), roept Hij zelf als het ware een welkom toe aan alle kinderen die op de aarde zullen komen; er is alle ruimte voor hen in Gods wereld. Gods belangrijkste beloften in de Bijbel gaan over het krijgen van kinderen. Zij zijn de belangrijkste zegeningen die mensen kunnen ontvangen.

Het kind mag in de Bijbel kind zijn. Jakob vraagt Esau begrip voor het feit dat kinderen nou één keer niet zo snel kunnen lopen als volwassenen: 'Mijn heer weet dat de kinderen teer zijn' (Gen. 33:13-14). En Mozes herinnert de Israëlieten eraan, hoe de Here hen tijdens de jaren in de woestijn heeft gedragen zoals een man z'n kind draagt (Deut. 1:31): de extra behoedzaamheid van een vader voor z'n kind dat nog niet zo groot en sterk is als hij. 'Zoals een vader zich ontfermt over z'n kinderen' (Ps. 103:13).

Maar kinderen hebben ook opvoeding en onderwijs nodig²². In het Oude Testament blijkt dat het onderwijzen van de kinderen een zaak is van alle facetten van het leven. Het is een opdracht voor de ouders, familie en verwanten. Het hele leven was ervan doortrokken. Niet een vrijblijvend iets, maar een gebod. In Deuteronomium 6:6,7 staat: 'Houd de geboden die ik u vandaag opleg steeds in gedachten. Prent ze uw kinderen in en spreek er steeds over, thuis en onderweg, als u naar bed gaat en als u opstaat.'

Op meerdere plaatsen in het Oude Testament worden kinderen genoemd als geloofsgetuigen. Zij waren door hun ouders vanaf jonge leeftijd onderwezen in de beginselen van het geloof en geven het door, waardoor de geschiedenis veranderde. Voorbeelden daarvan zijn Jozef, Mozes, Samuël, David en het dienstmeisje van Naäman.²³

Kinderen spelen ook een belangrijke rol in het Nieuwe Testament. God gebruikt hen in zijn plan om de wereld te veranderen. God begint zijn verlossende werk door Johannes de Doper, als aankondiger van de Messias en door Jezus, zijn Zoon als een kwetsbaar kind op aarde te laten komen. Als kinderen zijn zij al geroepen voor hun taak.

²² <https://steunpuntbijbelstudie.nl/images/stories/wegwijs/documenten/.../MEIHOUTM>

²³ Drs. Knevel A.G., *Theologische verkenningen, Bijbel en kind*, uitgeverij Kok, Kampen, 1996, p163

Het verhaal dat kinderen vrijuit tot Jezus mogen komen en dat volwassenen hen niet mogen tegenhouden wordt door drie evangelisten verteld. Mattheüs, Marcus en Lucas vinden dit blijkbaar belangrijk genoeg om het op te nemen in hun evangelie.

Jezus brengt kinderen onder de aandacht van de discipelen. Er ontstaat een ommekeer in hun gedachten door het kind dat Jezus als voorbeeld neemt in Mattheüs 18:2-5 'Hij riep een kind bij zich, zette het in hun midden neer en zei: Ik verzeker jullie, als je niet verandert en wordt als een kind, dan zal je het Koninkrijk van de hemel niet binnengaan. Wie zich vernedert en wordt als een kind, die is de grootste in het koninkrijk van de hemel. En wie één zo'n kind bij zich opneemt, neemt Mij op.' In vers 18 gaat Jezus nog verder: 'Pas op dat u niet een van deze kleinen veracht. Want Ik zeg u dat hun engelen in de hemelen altijd het aangezicht zien van Mijn Vader, Die in de hemelen is.'

Een kind weet zich volkomen afhankelijk van zijn ouders en vertrouwt hen blindelings. Dat is de les die Jezus wil leren. Zo in afhankelijkheid en overgave aan de Vader te leren leven om Zijn Koninkrijk te kunnen binnengaan. Zo'n afhankelijk kind opnemen in je midden, betekent Jezus binnen laten komen. Maar ook het verachten van een kind heeft grote consequenties.

Jezus zegent de kinderen (Lucas 10:13-16) ook al is daar tegenstand van de discipelen. Maar in het Oude Testament worden de kinderen op de Sabbat ook gezegend met een priesterzegen. Blijkbaar vonden ouders het belangrijk dat Jezus, de grote Rabbi de zegen over hun kinderen uitsprak.²⁴

4.2. Sociologische en psychologische ontwikkeling van kinderen

Justin Barrett, psycholoog en antropoloog heeft onderzocht dat kinderen een natuurlijke aanleg hebben om te gaan geloven. Hun brein dat zich ontwikkelt en naar allerlei verklaringen zoekt, leidt hen op een natuurlijke manier naar het geloof in een bovennatuurlijke godheid. Het hangt van de beïnvloeding door omgevingsfactoren af hoe dat geloof verder wordt vormgegeven. We zouden: 'Born Believers' (geboren gelovigen) genoemd kunnen worden, de titel van Barrett's boek²⁵. Op het kennisplatform voor het onderwijs²⁶ schrijft Arja Kerpel in een artikel over ontwikkelingspsychologie dat kinderen tussen 0 en 4 jaar vaak aan levenloze voorwerpen een ziel toekennen, men noemt dit animisme of magisch denken. Bijbelverhalen en godsdienstige rituelen nemen ze moeiteloos op in hun wereld. De ontwikkelingspsychologie wijst ook in die richting. Kinderen van 2 tot 5 jaar imiteren vooral de ouders, maar ook significante anderen. Zij hebben geen enkele moeite om hun verbeeldingskracht te gebruiken, veel meer dan hun denkvermogen.

²⁴ Ria de Baat en Anne Nijburg, *Kinderwerk Meesterwerk*, uitg. Internationale Bijbelbond, Amerongen, 2007, 348p.

²⁵ Justin L. Barrett, *Born Believers, The Science of Children's Religious Believe*, uitgeverij Simon en Schuster, maart 2012, 302p. en <https://www.amazon.com/Born-Believers-Science-Childrens-Religious/dp/1439196540> en <https://www.newscientist.com/article/mg21328562-000-the-god-issue-we-are-all-born-believers/> zie ook bijlage

²⁶ <http://wij-leren.nl/leerlingen-leren-kennen.php>

Bij vijf- tot achtjarigen breidt de ervaringswereld zich uit en komt er meer orde en structuur in. Ze verkennen de wereld door vragen te stellen. Het denken wordt steeds minder gestuurd vanuit gevoelens en fantasie. Het kind begint langzaam onderscheid te maken tussen fantasie en werkelijkheid en kan steeds meer de boodschap achter een verhaal duiden. Vanaf ongeveer 10 jaar kan het kind God meer objectief gaan zien, het magische beeld verdwijnt langzaam. Het heeft een beeld van God met menselijke karaktereigenschappen. Het kind kan het bewust gaan geloven²⁷.

4.3. Waarom (missionair) kinderwerk?

Het doorgeven van geloof aan de volgende generatie is een van de belangrijkste opdrachten van de gemeente van Jezus Christus. God is een God van generaties. Er ligt een grote taak voor kerken om de geestelijke zorg voor hun kinderen serieus te nemen²⁸. De kinderen zijn een wezenlijk onderdeel van de kerk, maar welk erfgoed geven we ze mee? God vindt kinderen belangrijk. Hij wil dat ze leren te vertrouwen op Hem en dat ze Jezus Christus leren kennen als hun verlosser. Volwassenen houden vaak onbewust, zonder woorden, maar door hun levenshouding, kinderen tegen om tot echt geloof te komen. Er worden wel Bijbelverhalen verteld en er wordt gedrag aangeleerd dat hoort bij een christelijke levenshouding, maar de uitdaging voor ouders en kinderwerkers is, om het geloof levend te maken voor de kinderen die ons zijn toevertrouwd door het voor te leven. Het voorbeeld van Timotheüs is sprekend hiervoor (zie 2 Timotheüs 3:14-15). Hij heeft het geloof gezien bij zijn moeder en grootmoeder in woord en daad en dat, samen met de prediking van Paulus heeft hem overtuigd.²⁹

Kinderwerk in de kerk is dus belangrijk. Het verdient de aandacht van de volwassenen. Een visie op kinderwerk is nodig om te weten welke plek ze mogen hebben in de kerk, maar ook wat je verwacht voor hun groei en ontwikkeling in het geloof. Ook voor het kinderwerk geldt een 'beeld van de toekomst dat hartstocht oproept'. Zeker als we ons willen gaan richten op missionair kinderwerk is het belangrijk om als kerk een visie voor het kinderwerk te ontwikkelen.

Als ouders niet geloven, is het dan aan kerkelijke kinderwerkers de taak om de kinderen God te leren kennen?

Een antwoord hierop vond ik in het kinderwerk bij Jeugd met een Opdracht. De allerbelangrijkste reden voor hen is omdat de Here Jezus het ons beveelt. Jezus zegt in het zendingsbevel in Mattheus 28:19-20 'Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb.' Daar

²⁷ Burger-Niemeijer Janneke, Eijk Nanda van, Reinier Sanders, *Handboek voor kinderwerkers*, Buijten en Schipperheijn Motief Amsterdam, 2011, 175p

²⁸ <http://www.geloofinhetgezin.nl/>

²⁹ Burger-Niemeijer Janneke, Eijk Nanda van, Reinier Sanders, *Handboek voor kinderwerkers*, Buijten en Schipperheijn Motief Amsterdam, 2011, 175p

horen ook kinderen bij. Vanuit deze zelfde tekst vult ook Sam Doherty, van het IKEG³⁰ in, dat deze oproep zeker ook geldt voor het werk onder de kinderen. Zowel uit het Oude Testament als uit het Nieuwe Testament noemt hij Bijbelgedeelten en geschiedenissen die het belang van kinderwerk onderstrepen.

Verder hebben kinderen een ontvankelijke geest die open staat voor alles. Dus ook voor het Evangelie. Kinderen zijn de volwassenen van de toekomst. Ze staan aan het begin van hun leven. Als kinderen tot geloof komen, kunnen ze zich in dienst van God stellen en leven naar Zijn leefregels. Ze worden daardoor niet alleen zelf gezegend, maar zijn ook een zegen voor anderen. Door hen kunnen anderen tot geloof komen – specifiek in het eigen huisgezin.³¹ Ook dit onderschrijft Doherty. En *een mens die in zijn kindertijd de Heer leert vrezen, kan de Heer een heel leven lang dienen!* Bovendien constateert hij ook, evenals Arja Kerpel en de ontwikkelingspsychologie dat kinderen, in vergelijking met volwassenen, meer ontvankelijk zijn voor het bovennatuurlijke en daardoor tot geloof kunnen komen. Citaat: *Het vruchtbaarste zendingsveld in de wereld is niet een specifieke omgeving, niet een specifiek land, niet een specifieke etnische groep, maar is al aanwezig in alle boven vermelde groepen: de kinderen!*³²

4.4. Missionair kinderwerk, hoe doe je dat?

Francis Schaeffer³³, een Amerikaanse theoloog, filosoof en predikant zei:

"Er is slechts één evangelie voor zowel volwassenen als kinderen. Kinderevangelisatie is geen ander evangelie, maar een vertaalprobleem waarbij wij de grote waarheden van het christelijk geloof op een heel eenvoudige manier moeten overbrengen."

Kinderen en jongeren zijn niet alleen inspirerend, verfrissend, humoristisch maar ook confronterend en uitermate kritisch. Naast het feit dat je 'hun taal' dient te spreken, is het van belang om hun algemene belevingswereld te begrijpen. En deze wordt bepaald door hun leeftijd, geslacht, persoonlijkheidstype, oudertype en hun peergroep.³⁴

Het geloofsleven kan alleen doorgegeven worden als de opvoeder zelf ook een levende relatie heeft met God. Een relatie vanuit zijn hart, maar ook met zijn ziel, zijn hele wezen. Het kind herkent de echtheid daarvan. Ook met kracht, want het vraagt tijd, interesse en communicatie om de relatie op te bouwen en levend te houden.³⁵ Om een kind te leren God lief te hebben, zal het de liefde van de volwassen mensen om hem heen moeten ervaren. Als een kind ervaart dat het liefde krijgt, zal het liefde teruggeven. Door

³⁰ Internationaal Kinder Evangelisatie Genootschap

³¹ <http://ywamheidebeek.org/nl/kinderevangelisatie%E2%80%A6waarom-eigenlijk/>

³² <http://www.digibron.nl/search/detail/012dc6426ed483ec85f58f8b/kinderen-vallen-niet-buiten-evangelisatiebevel> en S. Doherty, *Kinderevangelisatie? Ja! Hoe dan?*, Hooiberg, Epe, 2007, 288p

³³ Francis August Schaeffer (Germantown (Pennsylvania), 30 januari 1912 - Rochester (Minnesota) 15 mei 1984) was een Amerikaans theoloog, filosoof en Presbyteriaans predikant.

³⁴ <http://www.twing.nu/marktonderzoek-kinderen-jongeren-anno-nu/>

³⁵ Ria de Baat en Anne Nijburg, *Kinderwerk Meesterwerk*, uitg. Internationale Bijbelbond, Amerongen, 2007, 348p.

de ervaring van onvoorwaardelijke liefde van volwassenen, zal het ook de onvoorwaardelijke liefde van God kunnen gaan ervaren en zelf God gaan liefhebben, de basis van hun geloof. Maar ook kinderen Zijn geboden leren kennen is de opdracht. Er is dus het voorleven en er is een gedeelte onderwijs (zie de tekst uit Deuteronomium 6:6,7 in 4.2.).

Op een kinderwerkersdag (1 maart 2014) van de Kerk van de Nazarener in Amersfoort sprak Lucré de Man-van Putten³⁶ over missionair kinderwerk. Het is me altijd bijgebleven dat ze zei dat 70% van de kinderen komt voor de leiding, de kinderwerker: 'door jou zien ze Jezus'. Een programma is belangrijk maar we mogen als christen/als kerk kinderen laten ervaren dat ze er mogen zijn zoals ze zijn. Het is belangrijk relatie-gericht te zijn. Tot 12 jaar wordt het rugzakje van het kind gevuld met allerlei informatie, gevoelens Daarna gaan ze selecteren wat ze willen behouden en wat ze eruit gooien. Ze houden er in wat zij relevant voor hun leven ervaren. Ze krijgen zo veel voorgeschoteld. Kiezen ze dan voor wat wij ze hebben meegegeven? Datzelfde geldt ook voor kinderen die opgroeien in een christelijk gezin. Ook zij moeten het geloof horen en ervaren en zullen uiteindelijk een keuze maken. In die zin is kinderwerk in de kerk niet anders.

4.5. Conclusie

Kinderen worden door God belangrijk gevonden. Van nature staan kinderen open om het geloof in God aan te nemen, als het door de omgeving wordt gestimuleerd. In de ontwikkelingspsychologie wordt het bevestigd dat kinderen op een onbevangen manier openstaan voor het geloof in God. Zowel in het Oude Testament als in het Nieuwe Testament wordt benadrukt dat kinderen een belangrijke plaats innemen in het Koninkrijk van God en dat de volwassenen verantwoordelijk zijn voor hun opvoeding en ontwikkeling.

Omdat kinderen zo ontvankelijk zijn is het goed om ze kennis én een ervaring van de liefde van God te geven, dit geeft een houvast voor de rest van hun leven. Kinderen kunnen ook tot getuigen en tot zegen zijn voor de mensen om hen heen, door hun geloof. Ook dit wordt in de Bijbel meerdere keren bevestigd. Een doorleefd, praktisch geloof van de kinderwerker is het beste leermiddel.

Ik heb ontdekt dat missionair kinderwerk eigenlijk niet eens zo anders is dan kerkelijk kinderwerk. Enkel het feit dat ouders niet geloven en kinderen thuis geen Bijbelverhalen horen is anders. Kinderen van christelijke ouders hebben een voorsprong, maar elk kind moet uiteindelijk tot een eigen keuze komen. Het uitdragen van het evangelie aan de kinderen is hetzelfde. Het geloof moet levend gemaakt worden voor alle kinderen.

Hiermee heb ik deelvraag 1.b) beantwoord.

³⁶ Lucré de Man-van Putten geeft leiding aan Value for Kids, <https://valueforkids.nl/portfolio/>

5. De Kerk van de Nazarener

De Kerk van de Nazarener in Breda staat niet op zichzelf. In dit hoofdstuk geef ik de achtergrond en de geloofsprincipes van de kerk weer. De kerk wordt ook gevormd door de leden en vrienden, het bestuur, de omgeving Dat heb ik ook uitgezocht en geef ik weer in hierna volgende punten.

Als kerk met een missie heeft de Kerk van de Nazarener zeker te maken met de plaats, de wijk en de bevolking waar ze is gevestigd. Dat is een belangrijk onderdeel dat ik onderzocht heb door secundaire analyse en waarop ik dieper inga in dit hoofdstuk.

5.1. Waar staat de Kerk van de Nazarener voor?

De KvdN in Breda is een kerk uit het District Nederland. De kerk is onderdeel van een wereldwijd kerkgenootschap dat ontstaan is in Amerika, met als achtergrond het Methodisme.

De KvdN is een Wesleyaanse heiligingskerk. Het is een gemeenschap van Christenen, die gelooft dat iedereen het evangelie mag horen en dat de gelovigen één mogen worden met de Heilige Geest, zodat de vrucht van de Geest, liefde, kracht en vrede aan de mens brengt wat leidt tot een heilig en volkomen bestaan.

Hierin zijn ze Arminiaans: dat eigen verantwoordelijkheid en Gods werk hand in hand gaan en een dynamisch groei in heiliging en liefde teweeg brengt.

De KvdN is een Bijbelgetrouwe kerk, zonder fundamentalistisch te zijn. Typerend is dat er Essentials en non-Essentials te onderscheiden zijn en men de verschillen wil relativeren in het licht van het volgen van Christus. *Leven spreekt luider dan leer.*

De KvdN is een holistische kerk. Men gelooft dat Christus de opdracht geeft om betrokken te zijn en door Compassionate ministeries³⁷ alle menselijke nood te verlichten als teken van Gods liefde voor de gehele wereld. Woord en daad, compassion en evangelisatie horen bij elkaar. Het is een zendingskerk.

De KvdN is een *kerkgemeenschap*. Omdat men diep doordrongen is dat God in Christus Zich openbaart als relationele God van Liefde, heeft men elkaar werkelijk nodig. Geen heiliging zonder de ander, geen losse gemeenten, maar onderlinge zorg en betrokkenheid.³⁸

5.2. Hoe functioneert de Kerk van de Nazarener Breda?

De KvdN in Breda bestaat 20 jaar. Ze wil graag een kerk zijn van het type 2.0.³⁹ Er wordt gestreefd naar een moderne manier van kerk zijn, waarbij beleving van het geloof en geloofsoverdracht centraal staan. Er is veel ruimte voor muziek en zang. De kinderen krijgen hun aandacht in de eredienst, maar hebben ook hun eigen samenkomst. Er wordt gebruik gemaakt van multimedia om de dienst breed aantrekkelijk en toegankelijk te

³⁷ <http://www.ncm.org/>

³⁸ <https://www.kvdn.nl/>

³⁹ Zie bijlage : drie vormen van kerk-zijn.

maken. Het is een samenkomst van gelovigen met God als de liefhebbende Vader. De verbinding en uitwisseling met elkaar als gelovigen is belangrijk en daarom is er na de dienst ook altijd koffie met iets lekkers. De Kerk heeft veel aandacht voor missionaire initiatieven die financieel ondersteund worden en aanvullend daarop zijn er regelmatige taartverkoop, collectes of andere initiatieven.

De KvdN Breda is een open gemeenschap waar iedereen welkom is en waar men aan verschillende culturen ruimte biedt. Ieder kan beroep doen op pastorale ondersteuning door een team van daarvoor opgeleide mensen. Er zijn doordeweekse huiskringen, bidstond, Bijbelstudie en een muziekcrea-avond. Cursussen worden gegeven als de vraag zich aandient, zoals de Alpha cursus, de kennismakingscursus met de KvdN, een huwelijkskursus, et cetera.

De kerkenraad is verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de gemeenschap. Gemeente breed is er overleg op de jaarvergadering, tijdens de halfweg vergadering en indien nodig op elk ander moment. Wekelijks is er een nieuwsbrief waarin de gemeente op de hoogte wordt gehouden van wat besproken en beslist wordt, er zijn altijd bidpunten, aankondigingen, verslagen van activiteiten, enzovoort. Ook via het Kerkelijk Bureau, een besloten email groep, wordt gecommuniceerd met de gemeente. Leden van de kerkenraad zijn de predikant, de penningmeester, de voorzitter van de NJI (Nazarener Jongeren Internationaal) en de voorzitter van de RCL (Raad Christelijk Leven, verantwoordelijk voor de inhoud van het onderwijs voor alle groepen). Daarnaast is er een missionaire raad, de NMI (Nazarene Mission International) en een pastoraal/zorgteam.

5.3. De missionaire visie van de Kerk van de Nazarener Breda⁴⁰

Wij willen een Kerk zijn van mensen die 'in deze wereld' leven.

De gemeente van Jezus Christus bestaat als een 'licht' en een 'zout' voor deze wereld. Zij is er om het genezing en herstel brengende evangelie (=goede boodschap) van Jezus Christus te verspreiden over de gehele aarde. De gemeente moet dáár zijn, waar de mensen zijn, omdat Gods hart naar ieder mens uit gaat! Dat geloven wij, dat hebben we zelf ervaren! Daarom willen wij als Nazareners ook volop in het leven van deze wereld staan. Dáár willen we de boodschap, van een God die van mensen houdt, bekend maken. Dáár willen we Zijn liefde en genade, in woorden en daden, uitdragen.

Wij willen alle mensen stimuleren navolger van Jezus te worden.

Wat deze gebroken wereld nodig heeft, denken wij, zijn mensen die Jezus Christus in alles willen navolgen. Mensen die Zijn leefregels, met betrekking tot alle soorten relaties (in huwelijk, op school, op het werk, op de club of vereniging, met familie en burens), willen naleven. Mensen die vol van Gods liefde, waarheid en genade zijn. Hoe meer mensen radicale navolgers van Jezus worden, des te meer, zo geloven wij, zal er van Gods liefde en van Zijn bedoelingen met deze aarde zichtbaar worden.

⁴⁰ Volledige visie is te vinden op <http://www.kvdnbreda.nl/Wie-zijn-wij/ANBI/>

5.4. Samenstelling en context van de leden

De KvdN telt 66 leden en vaste vrienden van de kerk⁴¹. Er zijn 7 kinderen en jongeren onder de 17 jaar. Van de 66 gemeenteleden zijn er 15 personen 65+ en 15 jongeren tussen 18 en 30 jaar. De overige leden zijn 45% van het totaal en tussen 45 en 64 jaar.

Er is een vertegenwoordiging uit alle lagen van de bevolking. Er zijn tijdelijk ook vluchtelingen die in het asielzoekerscentrum verbleven, aangesloten bij de gemeente. Dit zijn mensen afkomstig uit Iran, die voor vervolging vanwege hun geloof gevlucht zijn. Zij zijn na de overplaatsing van het asielzoekerscentrum naar Rotterdam, ook daar in de Kerk van de Nazarener opgevangen.

Er wonen 39 leden en vrienden in andere wijken of dorpen aan de rand van Breda. 22 leden wonen in andere steden of dorpen buiten Breda. In de wijken rondom het gebouw wonen 5 leden.

De gemeenteleden zijn voor 95% van Nederlandse afkomst.

⁴¹ Uit de ledenlijst van de KvdN Breda

6. Wat is de context waarmee de Kerk van de Nazarener Breda te maken heeft.

De KvdN heeft sinds 1 januari 2014 een gebouw in het centrum van Breda, in de wijk Fellenoord. Het is een voormalig buurthuis met de naam Gerardus Majella. Zo wordt deze subbuurt van de wijk Fellenoord ook genoemd. Op de plek van het buurthuis heeft ooit nog een RK Kerk gestaan. In de volksmond had de wijk altijd de naam 'de Gampel'.

6.1. Geschiedenis van de wijk

De buurt heeft een niet zo rooskleurige historie: de Gampel was heel vroeger een riviertje dat op de plek van de huidige Haagdijk stroomde. Het kwam uit in de haven, maar het water was sterk vervuild, waardoor de leefomstandigheden rondom de Gampel erbarmelijk waren: veel ziektes, criminaliteit en andere ellende onder de mensen, kortom, het was de rotte kies van Breda.

Vanaf 1980 begon de gemeente met de stadsvernieuwing, onder andere in deze buurt. Huizen werden gerenoveerd of er kwam nieuwbouw. Op eigen verzoek en na acties van de wijkraad is de naam toen veranderd, in de hoop het slechte imago een beetje kwijt te raken. Door de gemeente is de buurt toen officieel benoemd als de Gerardus Majella-buurt. De Haagdijk hoort er eigenlijk niet bij, maar is voor veel bewoners dé plek voor boodschappen, cafébezoek en ontmoeting⁴².

Vandaag de dag is Gerardus Majella een echte volksbuurt, waar van oudsher veel mensen wonen die werken in de bouw en industrie. Helaas is er een hardnekkige geslotenheid van de bewoners merkbaar. Letterlijk, door de vele rolluiken die links en rechts permanent, op welk moment van de dag ook, dicht zijn. Maar ook figuurlijk, mensen zijn weinig bereid een praatje te maken met nieuwkomers in de wijk.

De wijk heeft 2 kleine speeltuintjes voor kinderen, maar geen groene ruimte. De dichtstbijzijnde basisschool is RK basisschool de Weerijds in de wijk Haagpoort. Deze bevindt zich net in de naburige wijk, waarvoor men de Singel moet oversteken. 'Sinds het nieuwe Oranje-Nassauplein in 2016 klaar is spelen er weer kinderen buiten, dat is in 10 jaar tijd niet meer gebeurd' zei een buurtbewoner in een gesprek met politici.⁴³

⁴² <https://www.bndestem.nl/breda/gerardus-majella-wil-geen-gampel-meer-zijn~a1408af0/>

⁴³ <https://breda.sp.nl/nieuws/2016/06/buurten-in-de-gampel>

6.2. De context van de bevolking in de wijken Fellenoord, Schorsmolen en Haagpoort

Om de bevolkingssamenstelling te beschrijven heb ik 3 wijken samen genomen. We merken dat deze wijken nauw op elkaar aansluiten en veel kinderen uit deze wijken bezoeken dezelfde school.

Om te beginnen heb ik de website van het CBS geraadpleegd om het aantal bewoners op te zoeken. Ook daar worden de wijken samen onderzocht. Ik vond kerncijfers van juni 2017. Het totaal aantal bewoners van deze 3 wijken is 7125 waarvan 1455 (20%) tussen de 15 en 25 jaar en 870 (12%) boven de 65 jaar.

Het gemiddelde jaarinkomen is 14.900 euro, tegenover 20.400 euro in Breda. Het werkloosheidsniveau is 13,6%, tegenover 6% in Breda⁴⁴.

Andere informatie vond ik in een onderzoek dat in 2013 door Brabantse Netwerk Bibliotheek gedaan is naar de sociale kaart van Breda. Men heeft in dit onderzoek ook gekozen om wijken bij elkaar te voegen tot woongebieden, waardoor de 3 wijken van mijn onderzoek zijn samengenomen met nog 3 andere wijken tot het woongebied Centrum. Hier vond ik een percentage van kinderen tussen 0 en 17 jaar: 6,8%.

De bevolking is 75,9% van Nederlandse afkomst, van andere etnische afkomst zijn slechts heel kleine percentages vertegenwoordigd in Centrum.

Over het woongebied geeft de bevolking de volgende cijfers:

- kwaliteit woning = 7,6
- woonomgeving = 6,8
- voorzieningen = 7,2
- sfeer in de buurt = 6,7

Op de website <http://www.wijkwijsbreda.nl> vond ik antwoord op de vraag: wat is er voor mijn kind te doen? in de wijken samengevat in 'centrum'. Daar stond één antwoord voor dit gebied en dat is zwembad Sonsbeeck. Dat ligt in de wijk Boeimeer, net buiten het centrum.

Het Centrum van Breda kent een groter percentage mensen die niet participeren op de arbeidsmarkt (ontvangen een WWB of WW-uitkering) dan gemiddeld in heel Breda. Ook laten de cijfers zien dat het aandeel huurwoningen zeer groot is en dat het percentage leerlingen die tot de achterstandscategorie 0.3 hoort relatief hoog is. De andere kenmerken die een indicator kunnen zijn voor kwetsbaarheid vertonen een gemiddeld beeld of liggen zelfs iets onder het gemiddelde van Breda⁴⁵

6.3. Kerk van de Nazarener in de wijk

In heel Breda werden tijdens de economische crisis meerdere buurthuizen gesloten en te koop aangeboden. De aanschaf van het voormalig buurthuis Gerardus Majella door de Kerk van de Nazarener heeft voor nogal wat commotie gezorgd in de wijk en daar rondom. Men

⁴⁴ <http://www.cbsinuwbuurt.nl>

⁴⁵ Sociale kaart gemeente Breda, in opdracht van de Bibliotheek Breda, maart 2013, zie bijlage

dacht zijn buurthuis te verliezen aan een kerk die er op uit zou zijn om 'zieltjes te winnen'. Het heeft zelfs de krant gehaald⁴⁶. Vanaf het begin heeft de kerk een open houding aangenomen ten aanzien van de wijk. Om contact te maken met de wijk heeft de kerkenraad regelmatig deelgenomen aan diverse bijeenkomsten van de nieuw ontstane buurtraad Rondon Haagdijken. Daar bleek uiteindelijk maar een heel klein deel van de wijk vertegenwoordigd te zijn. Via de woningbouwstichting kregen we de informatie dat de mensen van de wijk geen hechte eenheid meer vormen.

Vanuit de kerk zijn er ondertussen contacten ontstaan met een paar mensen uit de wijk, zoals de tuinman. Hij deed altijd al de tuin die bij het gebouw hoort en is dat blijven doen voor onze kerk. Een vrouw van een winkeltje in de buurt kwam vroeger ook in het buurtgebouw en is nu een vaste gast op woensdagochtend, als er een pastoraal spreekuur wordt gehouden. Ook op zondag en bij feestdagen als Kerst en Pasen is zij een regelmatige gast.

Er is een open contact geweest met de buurtagent. Hij kwam uit zichzelf kennismaken met de nieuwe eigenaren van het voormalige buurtgebouw.

De ruimten in het gebouw worden nu verhuurd aan o.a. de GGZ, die koffiemiddagen houdt en maaltijden bereidt voor haar cliënten. Maar ook een Afrikaanse kerk op zondagmiddag, een seniorenkoor, een zangdocente en een computerclubje huren er ruimtes. Sinds kort heeft de woningbouwstichting van de wijk, AlleeWonen continu een vaste ruimte in gebruik, waar ze ook spreekuur houdt voor de wijkbewoners. Zij hebben het verlangen en de middelen om het gebouw weer voor de wijk actief te maken. Ze werken ook samen met de Stichting Surplus, door middel van het project 'zorg voor elkaar'. Ook de Kerk heeft een open houding om samen te werken.

⁴⁶ <https://www.bndestem.nl/breda/kerk-koopt-buurthuis-gerardus-majella-in-breda-aacbd08/>

7. Praktijkdeel

Het onderzoek dat hierna volgt heb ik tweeledig gedaan. Enerzijds heb ik een enquête gehouden onder de gemeenteleden om te achterhalen hoe de visie en missie van de Kerk gekend zijn, vragen naar de draagkracht en het verlangen van de gemeenteleden voor de kerk, maar bovenal, in het kader van mijn onderwerp, voor het kinderwerk.

Voor het tweede gedeelte van het onderzoek ben ik op zoek gegaan naar inspirerende mensen die actief zijn met missionair kinderwerk in achterstandswijken. Van hen heb ik vooral ideeën opgedaan om missionair kinderwerk meer vorm te kunnen gaan geven.

7.1. Het onderzoek

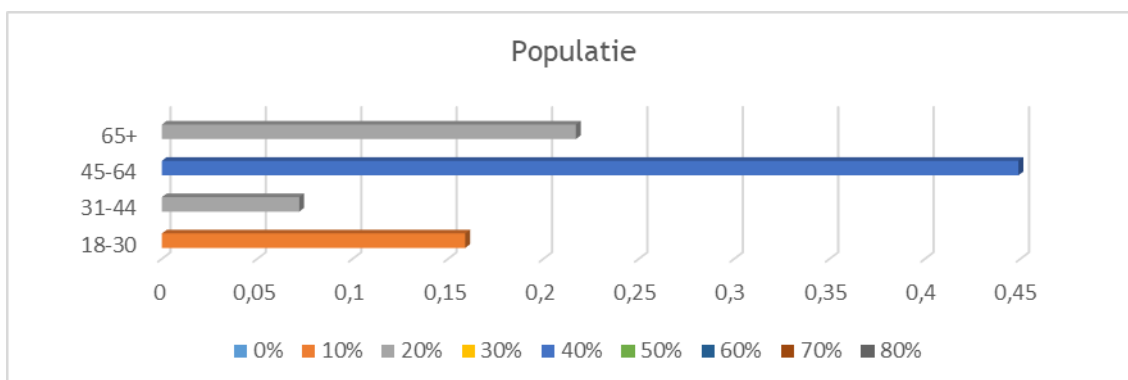
Om een antwoord te geven op de vraagstelling van dit onderzoek heb ik in een enquête de volgende onderzoeksvragen gesteld:

1. Wat is de leeftijd en opleidingsniveau van de doelgroep?
2. Hoe denken de leden over de visie van de KvdN Breda en hun missie?
3. Hoe denken zij over kinderwerk in de gemeente en kinderwerk Kids Inn?
4. Wat dromen zij voor de gemeente en voor missionair kinderwerk?
5. Hoe kunnen zij daar zelf aan bijdragen en hun droom realiseren?

Ik heb voor dit onderzoek de hele gemeente geënquêteerd omdat de gemeente niet erg groot is en de betrokkenheid van de leden wisselend is. Jonge mensen zijn er te weinig om apart te horen, de middengroep is erg betrokken en neemt veel taken op zich in de gemeente. Ook ouderen hebben nog hun dromen voor de kerk en hun verlangen om op enige manier bij te dragen.

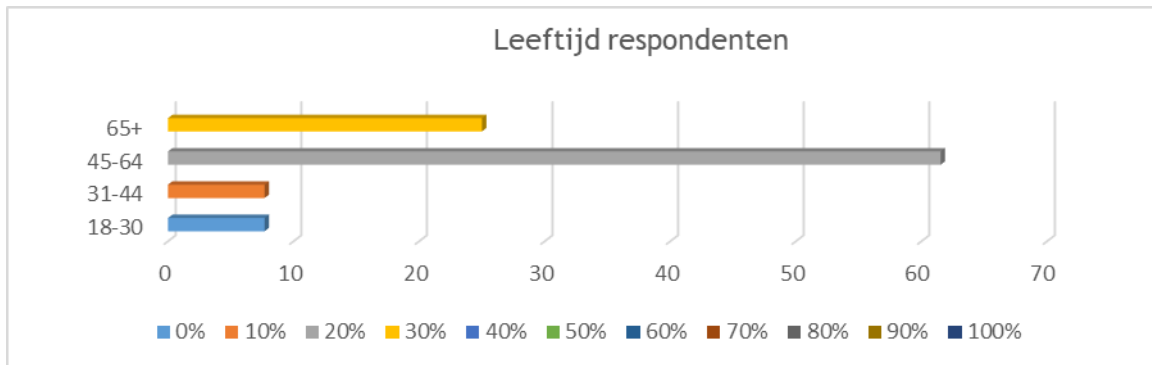
7.1.1. Populatie

De enquête is gehouden onder de leden van de Kerk van de Nazarener. De enquête is verstuurd via het Kerkelijk Bureau naar alle leden en vrienden die op de lijst van de kerk staan. Er zijn ook 30 enquêtes persoonlijk op papier uitgedeeld om leden die moeite hebben om digitaal te antwoorden tegemoet te komen, met de nadrukkelijke vraag om ze te beantwoorden en terug te geven. In principe hebben 66 mensen de enquête kunnen invullen.

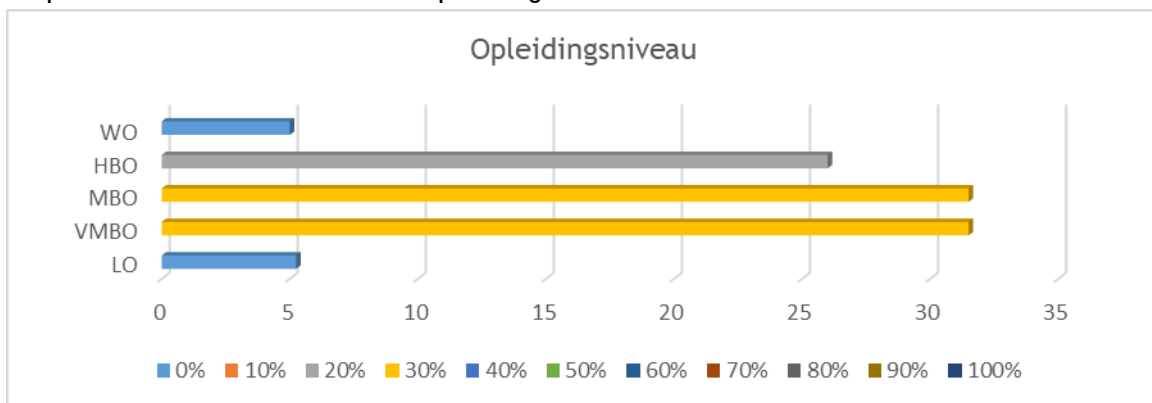

7.1.2. Mate van respons

Van de enquêtes zijn er 30 teruggekomen. Er hebben 12 mannen en 15 vrouwen de enquête ingevuld en 3 mensen hebben hun gender niet bekendgemaakt. Van deze mensen zijn er 2 tussen de 18 en 30 jaar en 2 tussen de 31 en 44; 18 mensen zijn tussen de 45 en 64, dit is ook de grootste groep in de kerk. Van de 65+ hebben er 7 mensen de enquête ingevuld.

Er is 1 respondent met enkel een lagere schoolopleiding en 2 met een WO opleiding. Met een VMBO opleiding zijn er 8 respondenten, evenals 8 met een MBO opleiding. 7 respondenten hebben een HBO opleiding.

7.1.3. Betrouwbaarheid

Betrouwbaarheid komt onder andere voort uit voldoende grootte steekproef. Van de 66 mogelijke reacties zijn er 30 teruggekomen. Dat is 45,4%. Dit vind ik een matige betrouwbaarheid.

7.1.4. Validiteit

Validiteit is onder andere of de steekproef nog een juiste afspiegeling vormt van de populatie. Door het lage percentage teruggestuurde enquêtes staat dit wel onder druk. Anderzijds denk ik in dit geval wel redelijk, omdat de verhoudingen in leeftijd in de kerk en de verhoudingen in de mate van respons wel min of meer overeen komen.

7.2. Onderzoeksresultaten

Hieronder presenteer ik de belangrijkste onderzoeksresultaten. Waar het nuttig is zal ik deze ondersteunen met een grafiek of tabel. De complete lijst met onderzoeksresultaten is te vinden in de bijlage.

7.2.1. Over de visie van de kerk

Om te onderzoeken hoe de missionaire visie van de KvdN leeft onder de gemeenteleden ben ik begonnen met een verkorte visie van de kerk weergegeven, om deze bij de respondenten op te frissen. Aan de hand van deze weergave heb ik een aantal stellingen geformuleerd en gevraagd of men vindt dat deze visie genoeg uitgewerkt wordt in de praktijk van de Kerk.

Bevindingen: Ongeveer de helft van de respondenten antwoord bij elk van deze stellingen dat men deze onderdelen van de visie *voldoende* ervaart in de Kerk. Een kwart ervan vindt het *ruim voldoende* en een kwart beantwoordt *te weinig*. Men lijkt redelijk tevreden te zijn met de uitwerking van de visie.

Bij de 6de stelling over de groei van de gemeente is er één *onvoldoende* aangegeven, de anderen geven van *ruim voldoende tot te weinig* streven naar groei in diepte, breedte, kwaliteit en kwantiteit van de kerk.

Bij de laatste stelling over de gave en talenten zijn er evenveel respondenten die het ruim voldoende vinden als voldoende. 2 personen vinden het te weinig. (figuur1)

1= ruim voldoende, 2= voldoende, 3=te weinig, 4= onvoldoende

	Visie Ik ervaar dat...	1	2	3	4
1	...de KvdN in Breda een kerk is van mensen die 'in deze wereld' leven, als een 'licht' voor de wereld.	23,8%	47,6%	28,5%	0%
2	...de liefde van God en het verspreiden van zijn genezing en herstel brengende evangelie centraal staat in de kerk.	33,3%	47,6%	19%	0%
3	...de kerk dáár is waar de mensen zijn	33,3%	42,8%	23,8%	0%
4	...wij mensen zijn die Jezus Christus in alles willen navolgen, omdat de gebroken wereld ons nodig heeft.	23,8%	42,8%	33,3%	0%
5	...Gods liefde en Zijn bedoelingen met deze aarde steeds meer zichtbaar worden.	28,5%	47,6%	23,8%	0%
6	...wij als gemeente streven naar een voortdurende groei, in diepte, breedte, kwaliteit en kwantiteit van de kerk van Christus als geheel.	28,5%	38%	28,6%	4,7%

7	...ieder met zijn gaven en talenten zijn of haar plekje in de gemeente mag vinden waar hij of zij zich thuis voelt.	42,8%	42,8%	9,5%	0%
---	---	-------	-------	------	----

Figuur 1

7.2.2. Over de missie

De vragen over missie werden ingeleid door de volgende zin: het woord Missie voor de kerk omvat alles wat God doet en waartoe Hij ons oproept om te doen, om zijn grote plan met de schepping uit te werken.

Bevindingen: Mensen beseffen dat de kerk niet anders dan missionair kan zijn omdat Gods Zegen voor alle mensen is. Missionair zijn is blijkbaar erg belangrijk.

Men is het voldoende tot ruim voldoende eens over het belang van zelf missionair te zijn. Toch vindt een meerderheid dat er te weinig bijgedragen wordt door de leden aan de missie van God voor zijn kerk. Een enkeling vindt het zelfs onvoldoende. Men vindt dat de kerk te weinig zichtbaar is om ons heen.

Men vindt dat evangelisatiediensten voldoende tot weinig bijdragen aan de missie. Praktische hulp in de wijk vindt een grote meerderheid voldoende belangrijk voor de missie van de kerk. Men vindt het voldoende tot te weinig dat het kerkgebouw open is en een aanspreekpunt heeft.

1= ruim voldoende, 2= voldoende, 3=te weinig, 4= onvoldoende

	Missie	1	2	3	4
1	Ik beseef dat Gods Zegen voor álle mensen is, daarom kan de kerk niet anders dan missionair zijn	61,9%	23,8%	14,3%	0%
2	Alles wat God doet(zegenen, hulp bieden, ...) mogen wij ook doen. Als ik dat doe ben ik ook missionair.	42,8%	47,6%	14,3%	0%
3	Elk lid van de kerk draagt bij aan de missie van God voor zijn kerk.	26,6%	23,8%	42,8%	4,7%
4	Als kerk zijn we zichtbaar in de praktijk om ons heen	4,7%	33,3%	47,6%	9,5%
5	Evangelisatiediensten zijn nodig en zouden bijdragen aan onze missie.	19%	42,8%	33,3%	0%
6	De missie van de kerk ligt in het praktische hulp verlenen in de wijk.	14,3%	57%	28,6	0%

7	Het kerkgebouw is regelmatig open en heeft een aanspreekpunt.	23,8%	38%	33,3%	4,7%
---	---	-------	-----	-------	------

Figuur 2

7.2.3. Over het kinderwerk

God heeft ook de kinderen op het oog. In de Bijbel komen veel teksten voor waarin kinderen een belangrijke plaats in nemen. Het doorgeven van het geloof aan de volgende generatie is een van de belangrijkste opdrachten van de hele gemeente.

Bevindingen: De meeste respondenten vinden dat kinderen voldoende aandacht krijgen in de gemeente en dat ze de liefde van God daar ervaren. Men vindt dat men zelf voldoende bidt voor kinderen en leiding. Persoonlijke aandacht geven aan kinderen vindt men voldoende tot te weinig. Deze cijfers zijn hetzelfde.

Opvallend is het hoge percentage antwoorden op een voldoende stimulering van de natuurlijke aanleg van kinderen om te gaan geloven.

Niet zo opvallend is dat toch de grote meerderheid vindt dat ze niet voldoende bijdragen aan het geloof van kinderen in de gemeente. Waarschijnlijk ziet men alleen een actieve functie in het kinderwerk als bijdragen aan het geloof.

Een meerderheid vindt ook dat de gemeente een veilige plek is voor kinderen. (zie figuur 3)

1= ruim voldoende, 2= voldoende, 3=te weinig, 4= onvoldoende

	Kinderwerk	1	2	3	4
1	Kinderen krijgen voldoende aandacht in de gemeente	26,3%	57,9%	15,7%	0%
2	Kinderen ervaren de liefde van God in de gemeente	20%	65%	15%	0%
3	Ik bid voor kinderen in de gemeente	27,7%	38,8%	27,7%	5,5%
4	Ik bid voor de leiding van het kinderwerk	19%	47,6%	28,6%	4,7%
5	Ik geef zelf persoonlijk aandacht aan kinderen in de gemeente	0%	42%	42%	15,7%
6	De natuurlijke aanleg van kinderen om te gaan geloven, wordt gestimuleerd in de gemeente	12,5%	75%	12,5%	0%
7	Ik draag zelf bij aan het geloof van kinderen in de gemeente	0%	26,3%	57,9%	15,7%
8	Kinderen voelen zich veilig in de gemeente	33,3%	61%	5,5%	0%

Figuur 3

7.2.4. Over het missionaire kinderwerk

Het uitgangspunt van het missionaire kinderwerk Kids Inn is: als kerk present zijn in de wijk, Gods liefde laten zien in onze gastvrijheid en open houding. De ontmoeting met kinderen en hun ouders/familie uit de omringende wijken en contact met ze maken is belangrijk, dat verlaagt de drempel van ons kerkgebouw.

Bevindingen: De respondenten vinden dat Kids Inn te weinig aandacht in de kerk krijgt. Er wordt wel voldoende voor gebeden. Persoonlijk vindt de meerderheid de Kids Inn belangrijk en geeft er in zijn gebeden aandacht aan. Er wordt matig gebeden voor de kinderen, ouders en leiding. Een meerderheid vindt de Kids Inn een haalbaar project en een uitdaging voor de kerk.

Op de vraag wat mensen zelf eventueel zouden kunnen betekenen voor de Kids Inn kreeg ik de volgende antwoorden. Een groot aantal (13) zeiden dat ze voor het project kunnen bidden. Een paar respondenten (5) zouden koffie kunnen zetten voor de ouders en (4) een gesprek aan gaan. Een kleiner aantal (3) kan ideeën aanbrengen of helpen met materiaal verzamelen. Een enkeling kan eventueel meewerken, als het werkschema het toelaat en een laatste kan promotie ondersteunen in of buiten de gemeente.

Enkelen gaven ook aan geen tijd en geen interesse te hebben.

1= ruim voldoende, 2= voldoende, 3=te weinig, 4= onvoldoende

	Kids Inn	1	2	3	4
1	Kids Inn krijgt voldoende aandacht in de kerk	15,7%	31,5%	42%	10,5%
2	Kids Inn krijgt aandacht in de gebeden van de kerk	5%	45%	40%	10%
3	Ik vind Kids Inn persoonlijk belangrijk	40%	50%	10%	0%
4	Kids Inn krijgt aandacht in mijn persoonlijke gebeden	5,3%	52,6%	31,6%	10,5%
5	Ik bid voor de kinderen en ouders die komen	4,7%	38%	47,6%	9,5%
6	Ik bid voor de leiding van Kids Inn	9,5%	38%	38%	14,3%
7	Kids Inn is een haalbaar missionair project van de kerk	45%	50%	5%	0%
8	Kids Inn zie ik als een uitdaging voor de kerk	50%	50%	0%	0%

Figuur 4

7.2.5. Dromen over de toekomst van de kerk

1. de vraag aan de respondenten is: als u aan de toekomst van deze kerk denkt, waaraan denkt u dan of waarvan droomt u wellicht?

Bevindingen: De respondenten willen vooral een groeiend ledenaantal, veel jongeren en kinderen in de diensten, een muziekbond die uitnodigt tot aanbidding. Praise avonden vindt men minder belangrijk, maar wel meer activiteiten die de saamhorigheid bevorderen. Voor groei in het persoonlijk geloof wil men meer aandacht.

Contact met andere kerken uit het district of andere kerken in Breda of gezamenlijke diensten vindt de grootste groep minder belangrijk.

Meer aandacht voor missionaire activiteiten, voor zending, voor de vervolgende kerk en een open gebouw voor de wijk vind men over het algemeen belangrijk. (zie figuur 5)

1= ruim voldoende, 2= voldoende, 3=te weinig, 4= onvoldoende

	Dromen van de kerk	1	2	3	4
1	Groeien in ledenaantal	47,6%	52,4%	0%	0%
2	Veel jongeren in de dienst	65%	30%	5%	0%
3	Grote groep kinderen	47,6%	47,6%	4,8%	0%
4	Een muziekbond die uitnodigt tot aanbidding	57%	28,7%	9,5%	4,8%
5	Praise avonden	20%	45%	30%	5%
6	Activiteiten die de saamhorigheid bevorderen	45%	45%	10%	0%
7	Groei in het persoonlijke geloof	75%	25%	0%	0%
8	Contact met kerken van de KvdN uit het district	14,4%	57%	23,8%	4,8%
9	Samenwerken met andere kerken in Breda	28,7%	33,3%	38%	0%
10	Diensten met andere kerken samen	23,8%	28,6%	47,6%	0%
11	Missionair actief zijn in de wijk	33,3%	28,6%	33,3%	4,8%
12	Een gebouw dat open staat voor activiteiten met en voor de wijk	50%	45%	0%	5%

13	Meer aandacht voor zending	23,8%	52,4%	19%	4,8%
14	Meer aandacht voor de vervolgde kerk	38%	57%	5%	0%
15	Genezings/ zalvingsdiensten	23,8%	47,6%	23,8%	4,8%

Figuur 5

2. Als u aan de toekomst van het kinderwerk denkt, waarvan droomt u dan?

Bevindingen: Het merendeel van de respondenten ziet graag veel kinderen in meerdere leeftijdsgroepen, ook kinderen die uit de wijk komen en aansluiten. Men vindt het belangrijk als er kindervakantieweken in het gebouw zouden worden gehouden. Samenwerken met andere kerken en met andere missionaire initiatieven wat kinderwerk betreft vindt het merendeel ook belangrijk tot heel belangrijk. Andere dromen zijn: toegewijde pastorale werkers moeten er meer komen. Een kinderwerk dat aansluit op deze tijd (figuur 6).

1= heel belangrijk, 2= belangrijk, 3= matig, 4= niet belangrijk

	Droom voor het kinderwerk	1	2	3	4
1	Veel kinderen in meerdere leeftijdsgroepen verdeeld	61,9%	33,3%	4,8%	0%
2	Een gezellig groepje kinderen	28,6%	52,4%	19%	0%
3	Kinderen uit de wijk die komen	52,4%	42,8%	4,8%	0%
4	Kindervakantieweken in het gebouw	28,6%	57%	4,8%	9,6%
5	Samenwerken met andere kerken	38%	47,6%	14,4%	0%
6	Samenwerken met andere missionaire initiatieven	28,6%	61,9%	9,5%	0%
7	Andere dromen	0%	20%	0%	0%

Figuur 6

7.2.6. Hoe we een droom kunnen realiseren

De vraag die ik de respondenten heb gesteld is wat zij belangrijk vinden om hun dromen van de kerk te realiseren. Wat hebben ze nodig en welke acties zien ze voor zichzelf mogelijk?

Bevindingen: Heel belangrijk vinden de meesten om meer bekeerde mensen in de kerk te ontvangen. Gezamenlijk gebed vindt ook het merendeel erg belangrijk; daaraan willen 11 van de 26 respondenten deelnemen. Studie en onderwijs, verdieping en meer samenzijn is ook erg belangrijk voor de meerderheid van de respondenten. 30% van de mensen wil meer gezamenlijke activiteiten opzetten en praktische zaken mee regelen.

Het aanwezig zijn tijdens de diensten is ook voor bijna 70% van de respondenten erg belangrijk. Daarvoor willen 7 mensen een cursus volgen en 16 mensen deelnemen aan een kring. Minder belangrijk is duidelijk het samenwerken met, of meer input ontvangen van andere kerken of organisaties. Zich inzetten voor missionaire en gezamenlijke activiteiten vindt men ook een belangrijk item.

Investeren in kinderwerk vindt men ook een aandachtspunt.

Opvallend vind ik in de uitkomsten dat 50% van de respondenten vindt dat ze meer aandacht aan persoonlijk gebed en stille tijd moeten besteden. (figuur7)

Eén ander antwoord werd gegeven: het meer stimuleren van betrokkenheid van gemeenteleden door middel van – meer info in het algemeen(nieuwsbrief of Kerkelijk Bureau)- mensen persoonlijk benaderen voor advies/hulp – visie/vernieuwing initiëren

1= heel belangrijk, 2= belangrijk, 3= matig, 4= niet belangrijk

	Realiseren droom	1	2	3	4
1	meer bekeerde mensen (met vuur en verlangen)	55%	40%	5%	0%
2	meer gezamenlijk gebed	54,5%	45,5%	0%	0%
3	meer studie/onderwijs	33,3%	50%	16,7%	0%
4	meer verdieping	55%	40%	5%	0%
5	meer samenzijn	45%	35%	25%	0%
6	meer missionaire actie	15,8%	57,9	21,1%	5,2%
7	meer samenwerken met andere kerken	20%	55%	25%	0%
8	meer input van andere kerken/ organisaties	19%	33,3%	47,7%	0%
9	meer investeren in kinderwerk	35%	55%	5%	5%

Figuur 7

7.3. Conclusie

De onderzoeksvraag die aan dit onderzoek ten grondslag ligt wil ik hier herhalen, deze luidt als volgt:

Hoe kan de KvdN Breda missionair kinderwerk in de wijken rondom haar gebouw vormgeven, rekening houdend met de missie van de kerk en het verlangen wat er leeft in de gemeente, de behoeften van de kinderen en de praktische mogelijkheden van de kerk, zodat er ontmoeting en aansluiting met de wijk ontstaat?

Voordat ik daar antwoord op kan geven, wil ik enkele conclusies trekken uit de resultaten van het onderzoek. Hieronder volgen de volgens mij relevante en belangrijke conclusies

Uit het onderzoek kan men concluderen dat de visie voldoende duidelijk wordt uitgedragen en zichtbaar is in de omgeving. Er mag nog wel meer gestreefd worden naar groei in diepte, breedte, kwaliteit en kwantiteit van de kerk. Ieder met zijn gaven en talenten krijgt in de gemeente zijn plek.

Missionair zijn is erg belangrijk, ook in praktische zin maar men beseft wel dat men er zelf nog te weinig aan bijdraagt om dat vorm te geven en zichtbaar te zijn als kerk in de omgeving. Het kerkgebouw zou ook door de week veel vaker open mogen zijn en als aanspreekpunt mogen fungeren. Ook wil men meer aandacht voor missionaire activiteiten, zending en de vervolgde kerk. Dat betekent dat er wel het verlangen is naar missionair actief zijn. De gemeente verlangt naar groei, vooral met kinderen en jonge mensen en een muziekband die uitnodigt tot aanbidding. Men verlangt naar meer saamhorigheid en persoonlijke groei in het geloof.

De kinderen in de gemeente hebben het goed, ze krijgen voldoende aandacht, er wordt voor ze gebeden en ze worden voldoende gestimuleerd in hun geloof. De kerk is een veilig plek voor de kinderen.

Het missionaire kinderwerk is een belangrijk project dat helpt om als kerk present te zijn in de wijk. Het is haalbaar en een uitdaging voor de kerk. Er is bereidheid in de gemeente om voor de Kids Inn te bidden. De gastvrijheid van de leden blijkt uit het koffie willen zetten, gesprekken willen aangaan; de betrokkenheid komt naar voren bij de bereidheid om ideeën aan te dragen, materiaal te verzamelen en het project te promoten in en buiten de kerk.

Als praktische mogelijkheden ziet men vooral het aanwezig zijn in de diensten en het gezamenlijk bidden. Men is ook bereid gezamenlijke activiteiten op te zetten en praktische zaken te regelen. Voor missionaire activiteiten wil men zich wel inzetten. Voor samenwerken met andere kerken of input ontvangen van andere organisaties staat men minder open. Meer informatie zou de betrokkenheid van leden kunnen stimuleren en ook het persoonlijk benaderen van mensen. Opvallend is dat velen hun aandacht willen richten op persoonlijk gebed en stille tijd.

8. Inspirerende interviews

Ik heb 3 mensen geïnterviewd met een verschillende kerkelijke achtergrond, die alle 3 in het Zuiden van het land actief zijn met missionair kinderwerk.

De 1ste persoon, Ilze die ik interviewde was werkzaam in een dorp en meer gericht op randkerkelijke kinderen. Er loopt een initiatief van de PKN en de Katholieke Kerk om mensen opnieuw in contact te brengen met geloof en de kerk. De kliederkerk⁴⁷ is daar een onderdeel van.

Rozanne was de 2de persoon. Zij is iemand uit de Betuwe afkomstig, maar met haar gezin geroepen naar Breda. Om contact met de wijk te maken is gekozen om via kinderwerk ook ouders te bereiken. Het is een beginnend groepje christenen met als achtergrond PKN en gereformeerde bond.

Het 3de interview heb ik gehouden Tabitha, die individueel werkte in Breda vanuit haar eigen huis. Nadat ze uit een groep van andere christenen is weggegaan, is zij zelf doorgegaan met kinderwerk in Breda, ondersteund door een Baptistengemeente in een andere stad en door haar ouders.

Ook heb ik met Matthijs Vlaardingerbroek⁴⁸ gesproken na een workshop die hij hield voor kinderwerkers binnen de Kerk van de Nazarener. Hij heeft veel ervaring met missionair kinderwerk en heeft goede tips en adviezen gegeven.

Ik heb bewust voor interviews gekozen met mensen die in Brabant werken. De protestantse en evangelische kerken zijn er klein en hebben moeite om te bestaan in een katholieke, maar ook anti-kerkelijke omgeving. Het doel van de interviews was om inspiratie op te doen en van elkaar te leren.

Ik ben ook blij dat ik 2 mensen uit Breda heb leren kennen met hetzelfde verlangen. Zij hebben ook met een gelijkaardige context te maken hebben dan de KvdN. Door de gesprekken is er inspiratie ontstaan om mogelijk elkaar te gaan ondersteunen en eventueel te gaan samenwerken.

Ik geef geen letterlijke weergave van de afgenomen interviews. Dat lijkt mij niet noodzakelijk. Het lijkt mij wel waardevol om een soort samenvatting te geven van de gegeven antwoorden. Door een dergelijk overzicht probeer ik de verzamelde gegevens weer te geven. Onderstaande vragen vormen het uitgangspunt voor het interview.

⁴⁷ <http://kliederkerk.nl/>

⁴⁸ <https://creatiefkinderwerk.nl/>

8.1. Belangrijke onderwerpen uit de interviews

• De visie om met dit kinderwerk te beginnen.

De antwoorden kwamen er op neer dat het verlangen er is om de liefde van God te delen met kinderen. De gehoorzaamheid aan de oproep van Jezus om het evangelie te verkondigen, staat overal centraal. Men wil door dit kinderwerk ook wel de ouders bereiken.

De uitgangstekst voor kinderwerk was in alle gevallen de tekst van Jezus: *'laat de kinderen tot mij komen'* uit Marcus 10:14. Eén iemand had als roepingstekst voor hun werk in Breda: *'Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien'* uit Jesaja 9:1.

Iemand omschreef het als volgt: de missie van de kerk is het geloof te delen, de liefde van God en de verhalen uit de Bijbel ook aan de kinderen door te vertellen, vanuit de visie dat God een God is voor ieder mens. Hij wil een relatie met ieder van ons, ongeacht je geloof of afkomst, ongeacht hoe je in het leven staat, daarin wordt geen onderscheid gemaakt. We mogen kinderen een inkijkje geven in hoe je kan leven, een stukje koninkrijk op aarde laten zien.

• De uitwerking van het missionaire kinderwerk?

De twee mensen uit Breda hadden echt een bijbelclubje. Tabitha heeft het 4 jaar alleen gedaan. Zij doet aan een vorm van vriendschapsevangelisatie. Ze woont in de wijk en ontvangt de kinderen in haar eigen huis. Daar vertelt ze Bijbelverhalen, knutselt en doet spelletjes met de kinderen. Dit loopt heel goed. Rozanne heeft het geprobeerd in het buurthuis dat gehuurd wordt. Dat loopt niet zo goed meer. Haar opleiding in kinderwerk bij IKEG botst enorm met de praktijk hier in Brabant met straatkinderen. Zij vertelde van een kinderweek in de zomer, opgestart met een team van mensen, vrijwilligers uit de achterban. Dit is echter geslonken naar 2 dagen een activiteit doen. De motivatie van mensen zakte na een paar jaar weg. Een kleine groep blijft over en helpt nog steeds.

Ilze werkt met de kliederkerk en richt zich op randkerkelijken. Voor de activiteit nodigt ze ouders en kinderen uit om samen deel te nemen. Een creatieve activiteit die leidt naar een Bijbelverhaal. De opkomst is redelijk groot.

Matthijs werkt op een veel grotere schaal, hij verzorgt door het land workshops, lezingen en voorstellingen om kinderwerkers, ouders en kinderen op een creatieve manier te inspireren met de Bijbelverhalen. Volgens hem is er openheid voor het evangelie, als mensen zien dat jij echt bent en je geloof uit leeft.

Allemaal zeggen ze wel een achterban van bidders te hebben die ingeschakeld wordt als ze met de kinderen aan het werk gaan. Het wordt bekendgemaakt in de kerken.

Allemaal zeggen ze ook tot de ontmoeting met de ouders te willen komen door ze uit te nodigen voor een hapje en een drankje en het gesprek aan te gaan. Dit is niet zo gemakkelijk omdat de doelgroep ouders daar niet altijd zo op uit is. Het onderbrengen van hun kinderen is het belangrijkste.

• Wat is voor jou belangrijk dat je de kinderen wil meegeven?

Belangrijk vinden ze allemaal dat kinderen gaan ervaren niet alleen te zijn, dat wat ze ook doen, ze altijd naar God mogen komen. Hij zal hen nooit verlaten, ze mogen alles tegen hem zeggen. De basiswaarden van het leven, zoals we die uit de Bijbel halen. De Here Jezus houdt van ze en ze staan er niet alleen voor.

- **Wat vind je van de gedachte uit mijn literatuuronderzoek dat kinderen van nature een religieus potentieel hebben, maar als dat niet geactiveerd wordt door omgevingsfactoren, ontwikkelt het zich niet en is later de kans dat ze tot geloof komen kleiner?**

Er is iets in kinderen dat het accepteert, ze vinden het fijn dat ze weten dat ze niet alleen zijn, dat er een God is die voor ze zorgt, ze weten het en voelen het gewoon. God heeft het verlangen naar een relatie zo gemaakt. Daarom zijn kinderen juist heel ontvankelijk.

Een ander zei: Het is eigenlijk logisch dat kinderen het geloof accepteren. En niet logisch als ze het al direct verwerpen. Maar soms zijn ze al beïnvloed door denkbeelden zoals bijvoorbeeld de bigband theorie waarover op scholen wordt geleerd.

Prikkel kinderen maar met je verhalen, zet ze aan tot nadenken, dan ontwikkelt zich dat potentieel wel. Wat je niet kent, kan je ook niet gaan geloven en toepassen.

- **Durf je te verwachten dat er kinderen tot geloof komen?**

Over deze vraag wordt verschillend gedacht. De bezoeken aan de kindernevendiensten hebben toch vaak bijgedragen aan de doorstart naar belijdenis, zegt de één. Daarom is het nodig om dit werk te doen. De ander is ongeruster dat het vaak door de emotie van het moment komt dat kinderen op een bepaald moment een keuze maken en daarover is ze ongerust of het wel echt is. Daarom is zij er wel voorzichtig mee. De 3de is overtuigd dat kinderen wel degelijke een keuze kunnen maken. Niet dat ze er dan direct helemaal naar gaan leven, maar ze hebben wel een stap gezet in de goede richting. En God gaat ze wel verder helpen. Zij maakt dit regelmatig mee. Het is toch een enorme verantwoordelijkheid voor ons. En een ander vindt het niet nodig om te veel die richting uit te gaan, kinderen komen wel een keer tot die stap; geef ze maar veel mee door de verhalen en de ervaringen van het geloof, dan hebben ze bagage waar ze mee aan de slag kunnen in hun leven.

- **Wat zijn je ervaringen met ongelovige ouders en ouders met andere religies?**

Na een periode van negativiteit over de kerken en bijbehorende regels, lijkt het weer mogelijk om erover te spreken, zegt één van de geïnterviewde. Er wordt opgemerkt door de mensen dat een christen ook maar gewoon mens bent. Toch ligt er wel een grens hoever je mag gaan en die moet je goed bewaken.

Over het algemeen doen ouders niet moeilijk. Het is belangrijk om heel open te zijn en proberen vertrouwen te winnen. Dat het gratis is, is drempelverlagend. Een enkele keer vond een ouder het een indoctrinatie. Katholieke mensen, waar de kinderen communie gingen doen, vonden het vaak prima. Van een Somalisch gezin hier in de straat mogen de kinderen echt niet komen en geen snoepjes aannemen. Sommige kinderen zeggen ook zelf:

doe maar niet over Jezus altijd. Veel ouders zijn het er wel mee eens dat de Bijbel best een goed boek is waar de kinderen van kunnen leren.

Als ouders merken dat je trouw bent en dat je echt om de kinderen geeft, dan is de openheid groter. Moslimouders vinden het vaak niet erg als het over God gaat, maar over Jezus mag je dan niet spreken. Ook zeggen moslimkinderen zelf al: wij mogen niet bidden hoor. Ze waarderen wel enorm dat je zo voor hun kinderen bezig bent, dat is al genoeg.

9. Aanbevelingen

Door het theoretische onderzoek en in de enquêtes en de interviews heb ik items gevonden die me brengen tot het doen van aanbevelingen voor de Kerk van de Nazarener Breda.

1. Wat een missionaire visie inhoudt heb ik in 2.2. uitgelegd aan de hand van literatuur. De missionaire visie van de KvdN heb ik beschreven in 5.2. Deze is, uitgaande van de enquête, bekend onder haar leden en men is zich bewust dat er nog meer moet worden bijgedragen om deze uit te dragen en zichtbaar te maken. Men verlangt naar groei en ontwikkeling en beseft dat daar actie voor nodig is.

De aanbeveling is dan ook dat er aandacht wordt besteed aan missionaire vorming en discipelschapstraining. Door hier actief mee aan de slag te gaan, zal ook het verlangen om uit te dragen toenemen.

2. Door de geschiedenis van de wijk waarin we kerk-zijn te gaan onderzoeken (zie 6.1.), ben ik me gaan realiseren dat de argwaan tegen een kerk nog zo vreemd niet is. De achtergrond van deze wijk is er één van armoede, afwijzing en er niet volwaardig bij horen. Ze hebben behoefte aan een plaats van samenkomst en die leek hen door de kerk te worden afgepakt.

Door het gebouw open te stellen voor missionair kinderwerk, maar ook andere activiteiten, ontstaat er contact en langzaamaan maar ook vertrouwen.

De aanbeveling is dat, als het voor de gemeente te veel is om dit te organiseren, het wel heel zinvol en missionair is om als gemeenteleden aanwezig te zijn bij activiteiten die door de woningbouwvereniging worden gehouden (zie 6.3.).

3. De KvdN Breda is een stadskerk geworden. Dat vraagt er om present te zijn in de stad, de stad te leren kennen en te bidden voor de stad (zie 3.2.).

De aanbeveling is dan ook om daadwerkelijk de aanwezigheid van de kerk merkbaar te maken. Tijdens de diensten alert zijn op mogelijke aanwezigen uit de wijk en daarop in te spelen door o.a. het taalgebruik aan te passen en proberen in gesprek te komen. Maar ook erg belangrijk is een regelmatige bidstond voor de stad te houden. Dan zal de plaatselijke nood herkend gaan worden en de bewogenheid van de gemeenteleden met de buurt toenemen.

4. Het kinderwerk wordt door de gemeenteleden als een belangrijk onderdeel gezien.

Het verdient aanbeveling om een visie (zie 2.2.) op kinderwerk te ontwikkelen zodat er toekomstgericht gewerkt kan worden. Het is goed om stil te staan bij het waarom je doet wat je doet, beseffen waar je mee bezig bent en onderzoeken of dit Gods weg is.

5. De interviews (zie 8.1.) waren voor mijzelf heel inspirerend en verrijkend. Het besef dat er meer mensen bezig zijn met missionair kinderwerk, vaak heel dichtbij

gaf mij nieuwe energie. Hun ideeën brachten ook bij mij nieuwe ideeën naar boven.

Mijn aanbeveling is om contacten aan te gaan met andere missionaire initiatieven. Waar in de eigen kerken vaak nog te weinig animo is, kan het verrijkend zijn om samen te werken en elkaar te inspireren. Het kan elkaars gaven en talenten verrijken en versterken.

6. Het gebed is de basis van het werk van God. Als we beseffen dat we met Zijn werk bezig zijn, is gebed onontbeerlijk. De gemeenteleden beseffen het belang van bidden.

Een aanbeveling is om dit besef aan te wakkeren en op te roepen tot gebed voor en tijdens het kinderwerk, voor kinderwerkers, kinderen en ouders.

10. Tot slot...

De kerk van de Nazarener kan het kinderwerk in de wijken rondom haar gebouw vormgeven

- door een visie te ontwikkelen op missionair kinderwerk
- door het verlangen van de gemeenteleden tot missionair werk te stimuleren en mensen daarin te vormen
- door samen te werken met andere gemeenten die missionaire projecten hebben.
- door er biddend omheen te staan
- want gezien de situatie in de wijk is er behoefte bij ouders en kinderen om in een veilige omgeving opgevangen te worden.
- want de ontmoeting ontstaat door present te zijn!

11. Nawoord

Tijdens mijn onderzoek is het kinderwerk gewoon doorgedaan. Het is gegroeid van 1 tot 4 kinderen, tot maximum 21 kinderen. Extra flyer bij de ondertussen bekende adressen werkt goed als reminder. Het werk krijgt al steeds meer draagkracht. Er zijn moeders die mee willen gaan helpen en ook vanuit de kerk zelf begint er steeds meer animo te ontstaan om te helpen. Mijn dank gaat uit naar God die me de inspiratie en kracht gaf en het werk zegent.

12. Bronvermeldingen

BOEKEN

Baat Ria de en Nijburg Anne, *Kinderwerk Meesterwerk*, uitg. Internationale Bijbelbond, Amerongen, 2007

Barrett, J.L. Born Believers. *The Science of Children's Religious Belief* (New York: Free Press, 2012.

Boer Debbie den, Scriptie: *Missionair jongerenwerk in de 21ste eeuw, handreikingen voor visievorming*, Theologische universiteit Kampen, 2015

Burger-Niemeijer Janneke, Eijk Nanda van, Reinier Sanders, *Handboek voor kinderwerkers*, Buijten en Schipperheijn Motief , Amsterdam, 2011, 175p

Doherty S., *Kinderevangelisatie? Ja! Hoe dan? Een eenvoudige handleiding voor beginnende en gevorderde kinderwerkers*, uitg. Hooiberg, Epe, 2007, 288p

Drs. Duijn C. van, *Kernteksten over de stad*, uitgeverij De Groot Goudriaan, Kampen, 2001, 95p

Erwich R., *Veelkleurig verlangen : wegen tot missionair gemeente zijn* , Boekencentrum Zoetermeer, 2008, 130 p.

Onder red. van Graaff K. de, *Je eiguh plekkie: vijf jaar missionair kinderwerk in de Haagse Moerwijk*, 72p

Groot Jurjen de , Jong Niels de , Arjan Markus, *Missionair is mogelijk*, Boekencentrum B.V. juni 2007, 132 p.

Hendriks J., *Kerkvernieuwing, een uitdaging*, uitgeverij Abdij van Berne, Heeswijk, 2011, 111p.

Hendriks J., *Verlangen en vertrouwen*, uitgeverij Kok, Kampen, 2008, 445p.

Keller Tim, *Centrum Kerk*, uitgeverij van Wijnen, Franeker, 2015, 366p.

Drs. Knevel A.G., *Theologische verkenningen, Bijbel en kind*, uitgeverij Kok, Kampen, 1996, p163

Loon René van , *Kerk voor de buurt : zo kun je als kerkelijke gemeente iets betekenen voor je dorp of wijk*, Boekencentrum BV, januari 2011, 131p.

Matsinger C., *Heilige grond, de plek van jongeren in de kerk*, Buijten en Schipperheijn Motief, Amsterdam, 2010, 165p

Osmer Richard R., *Practical Theology, an introduction*, William B. Eerdmans Publishing Company, Grand Rapids, Michigan/Cambridge, U.K., 2008, 243p.

Onder redactie van Rijst René van der en Bouwman Annelies, *Per Missie, Pionieren rond de kerk*, Uitgeverij Boekencentrum Zoetermeer, 2015

Schalk P., *Daar staan we voor, als christen present in de samenleving*, uitgeverij De Banier, 2011, 121p

Verhoeven N., *Wat is onderzoek*, Boom Lemma uitgeverij, Den Haag, 2014, 403p

Vlaardingerbroek M., *Grensverleggend : hoe de kerk opnieuw missionair kan zijn*, Medema, Heerenveen, 2011, 293p.

Whright Christopher J.H., *De Bijbelse missie, Gods opdracht voor zijn kinderen*, Uitgeverij De Vuurbaak, Barneveld, 2011, 295p.

TIJDSCHRIFTEN

Ideaz, 4-2015 themanummer Missionair kinderwerk

WEBSITES

<http://www.rondomhetkind.info/info-voor-kinderwerkers>

<http://www.hgjb.nl/>

<https://creatiefkinderwerk.nl/>

<https://www.missionenederland.nl/k/n646/news/view/17271/233415/basiszorg-voor-kinderen.html>

<http://www.missionairsteunpunt.nl/missionaire-visie-is/> bezocht op 27 mei 2017

<http://www.kvdnbreda.nl/Wie-zijn-wij/ANBI/> bezocht op 25 januari 2017

<http://www.fov.be/IMG/doc/begrippenlijst.doc>

<http://ikeg.nl/over-ikeg/waarom-kinderevangelisatie> bezocht op 31 mei 2017

<http://ywamheidebeek.org/nl/kinderevangelisatie%E2%80%A6waarom-eigenlijk/>
bezocht op 1 juni 2017

<http://www.digibron.nl/search/detail/012dc6426ed483ec85f58f8b/kinderen-vallen-niet-buiten-evangelisatiebevel> bezocht op 1 juni 2017

<http://www.uitonverwachtehoek.nl/mee-op-missie-lucas-10/> bezocht op 19 september 2017

<http://kliederkerk.nl/> bezocht op 28 april 2017

Bijlagen

Bijlage 1. Visie van de Kerk van de Nazarener Breda

<http://www.kvdbreda.nl/Wie-zijn-wij/ANBI/>

KERK VAN DE NAZARENER BREDA

WAT WILLEN WIJ?

De visie die wij als Kerk van de Nazarener Breda hanteren, luidt als volgt:

De Kerk van de Nazarener Breda wil een stralende kerkgemeenschap van Jezus Christus zijn, waar de liefde van God centraal staat. Zij wil in deze wereld alle mensen stimuleren navolgers van Jezus te worden, en hen brengen tot een leven van overgave, en groeiende toewijding, aan God. Goed beschouwd bestaat deze visie uit vijf onderdelen:

1. Wij willen een stralende gemeente van Jezus Christus zijn!

Wij verlangen naar de kracht, de vreugde en blijdschap, de vrijheid, de heiliging, de eenheid en saamhorigheid, en bovenal de liefde en de genade van God, die de levens van de eerste christenen in het Nieuw Testament kenmerkten.

2. De liefde van God staat centraal in alles!

Het is de ongelooflijke liefde van God voor mensen die ons er toe gebracht heeft Jezus te willen volgen. De ontdekking dat er een grote God is, die persoonlijke belangstelling voor mensen heeft, en bij hun levens betrokken wil zijn, heeft ons eigen bestaan volledig veranderd ten goede.

Het is die liefde, die we zelf geproefd hebben, die centraal moet staan in ons gemeente-zijn.

Daar streven we naar met elkaar. Zo willen we dus ook met elkaar omgaan in onze relaties, vanuit liefde en respect voor iedere ander.

De ontdekking van de liefde van God voor een ieder van ons, moet er toe leiden dat ook wij ieder mens vanuit die liefde tegemoet treden en behandelen.

3. Wij willen een Kerk zijn van mensen die 'in deze wereld' leven.

De gemeente van Jezus Christus bestaat als een 'licht' en een 'zout' voor deze wereld. Zij is er om het genezing en herstel brengende evangelie (=goede boodschap) van Jezus Christus te verspreiden over de gehele aarde.

De gemeente moet dáár zijn, waar de mensen zijn, omdat Gods hart naar ieder mens uit gaat! Dat geloven wij, dat hebben we zelf ervaren!

Daarom willen wij als Nazareners ook volop in het leven van deze wereld staan. Dáár willen we de boodschap, van een God die van mensen houdt, bekend maken. Dáár willen we Zijn liefde en genade, in woorden en daden uitdragen.

4. Wij willen alle mensen stimuleren navolger van Jezus te worden.

Wat deze gebroken wereld nodig heeft, denken wij, zijn mensen die Jezus Christus in alles willen navolgen. Mensen die Zijn leefregels, met betrekking tot alle soorten relaties (in huwelijk, op school, op het werk, op de club of vereniging, met familie en burens), willen naleven. Mensen die vol van Gods liefde, waarheid en genade zijn.

Hoe meer mensen radicale navolgers van Jezus worden, des te meer, zo geloven wij, zal er van Gods liefde en van Zijn bedoelingen met deze aarde zichtbaar worden.

5. Wij willen elkaar brengen tot een leven van overgave, en groeiende toewijding, aan God.

Als gemeente willen wij streven naar een voortdurende groei, in diepte, breedte, kwaliteit en kwantiteit, van de kerk van Christus als geheel. Ieder mag met zijn gaven en talenten zijn of haar plekje in de gemeente vinden waar hij of zij zich thuis voelt, en zo God verheerlijken met wat hij of zij gekregen heeft.

Door middel van huisgemeenten en contactkringen willen we met elkaar open staan voor geestelijke groei, bemoediging, zorg en correctie, zodat we samen op weg kunnen gaan om steeds mooiere mensen te worden, en in volkomen overgave en toewijding aan God te leven.

Bijlage 2. Document: 3 vormen van kerk zijn

[Zie bijgevoegd pdf bestand](#)

Bijlage 3. Vragenlijst enquête

Beste gemeentelid,

Voor mijn opleiding theologie aan de CHE doe ik mijn afstudeeronderzoek naar “Hoe de KvdN Breda missionair kinderwerk in de wijken rondom haar gebouw kan vormgeven, rekening houdend met de missie van de kerk en het verlangen wat er leeft in de gemeente, de behoeften van de kinderen in de wijk en de praktische mogelijkheden van de kerk, zodat er ontmoeting en aansluiting met de wijk ontstaat”.

Dit onderzoek doe ik onder mijn eigen naam, maar wellicht kunnen we er als kerk ons voordeel mee doen.

Om naast theorie dit onderzoek ook praktisch te maken heb ik een enquête gemaakt met vragen omtrent de visie van de kerk, onze missie, het kinderwerk en wat onze dromen zijn voor de toekomst. Ik heb uw mening nodig!

Voor het beantwoorden van de vragen moet u enkel maar een kruisje zetten, soms wordt er om een toelichting gevraagd, die mag u erbij schrijven.

Het zou mij helpen als u dit zorgvuldig wilt invullen en zo spoedig mogelijk

Algemene vragen

Geslacht:

☐

man

☐

vrouw

Leeftijd:

☐

18 en 30

☐

31-44

☐

45-64

☐ 65+

Hoogst genoten opleiding :

☐ lager onderwijs

☐ VMBO

☐ MBO

☐ HBO

☐ WO

De visie van de KvdN Breda

“De Kerk van de Nazarener Breda wil een **stralende** kerkgemeenschap van Jezus Christus zijn, waar **de liefde van God centraal** staat. Zij wil **in deze wereld** alle **mensen stimuleren navolgers van Jezus** te worden, en hen **brengen tot een leven van overgave, en groeiende toewijding aan God**”

Toelichting bij de visie:

- a. De KvdN wil een kerk zijn van mensen die ‘in deze wereld’ leven, als een ‘licht’ voor de wereld. De liefde van God staat centraal en het verspreiden van zijn genezing en herstel brengende evangelie.
- B. De gemeente moet dáár zijn, waar de mensen zijn, omdat Gods hart naar ieder mens uit gaat! Dáár willen we zijn liefde en genade in woorden en daden uitdragen.
- c. Wat deze gebroken wereld nodig heeft, denken wij, zijn mensen die Jezus Christus in alles willen navolgen. Mensen die Zijn manier van leven, met betrekking tot alle soorten relaties willen naleven, vol van Gods liefde, waarheid en genade zijn.
- d. Hoe meer mensen radicale navolgers van Jezus worden, des te meer, zo geloven wij, zal er van Gods liefde en van Zijn bedoelingen met deze aarde zichtbaar worden.
- e. Als gemeente willen wij streven naar een voortdurende groei, in diepte, breedte, kwaliteit en kwantiteit, van de kerk van Christus als geheel. Ieder mag met zijn gaven en talenten zijn of haar plekje in de gemeente vinden waar hij of zij zich thuis voelt, en zo God verheerlijken met wat hij of zij gekregen heeft.

Dit is een verkorte versie van de visie. De volledige tekst kunt u vinden op de website van de KvdN Breda: <http://www.kvdnbreda.nl/Wie-zijn-wij/ANBI/>

A. Over de visie

Hieronder volgen een aantal stellingen over de uitwerking van de visie van de KvdN Breda.

Geef voor de volgende stellingen uw mening aan op een schaal van 1 tot 4 d.m.v. een kruisje in het betreffende vakje waarbij **1 ruim voldoende is, 2 voldoende, 3 te weinig en 4 onvoldoende**

	Visie	1	2	3	4
	Ik ervaar dat...				

1	...de KvdN in Breda een kerk is van mensen die 'in deze wereld' leven, als een 'licht' voor de wereld.				
2	...de liefde van God en het verspreiden van zijn genezing en herstel brengende evangelie centraal staat in de kerk.				
3	...de kerk dáár is waar de mensen zijn				
4	...wij mensen zijn die Jezus Christus in alles willen navolgen, omdat de gebroken wereld ons nodig heeft.				
5	...Gods liefde en Zijn bedoelingen met deze aarde steeds meer zichtbaar worden.				
6	...wij als gemeente streven naar een voortdurende groei, in diepte, breedte, kwaliteit en kwantiteit van de kerk van Christus als geheel.				
7	...ieder met zijn gaven en talenten zijn of haar plekje in de gemeente mag vinden waar hij of zij zich thuis voelt.				

B. Over de missie

Het woord **Missie** voor de kerk omvat alles wat God doet en waartoe Hij ons oproept om te doen, om zijn grote plan met de schepping uit te werken.

Geef voor de volgende stellingen uw mening aan op een schaal van 1 tot 4 d.m.v. een kruisje in het betreffende vakje, waarbij **1 ruim voldoende is, 2 voldoende, 3 te weinig en 4 onvoldoende**

Over de missie

Het woord **Missie** voor de kerk omvat alles wat God doet en waartoe Hij ons oproept om te doen, om zijn grote plan met de schepping uit te werken.

Geef voor de volgende stellingen uw mening aan op een schaal van 1 tot 4 d.m.v. een kruisje in het betreffende vakje, waarbij **1 ruim voldoende is, 2 voldoende, 3 te weinig en 4 onvoldoende**

	Missie	1	2	3	4
1	Ik besef dat Gods Zegen voor álle mensen is, daarom kan de kerk niet anders dan missionair zijn				

2	Alles wat God doet(zegenen, hulp bieden, ...) mogen wij ook doen. Als ik dat doe ben ik ook missionair.				
3	Elk lid van de kerk draagt bij aan de missie van God voor zijn kerk.				
4	Als kerk zijn we zichtbaar in de praktijk om ons heen				
5	Evangelisatiediensten zijn nodig en zouden bijdragen aan onze missie.				
6	De missie van de kerk ligt in het praktische hulp verlenen in de wijk.				
7	Het kerkgebouw is regelmatig open en heeft een aanspreekpunt				

C. Over kinderwerk

God heeft ook de kinderen op het oog. In de Bijbel komen veel teksten voor waarin kinderen een belangrijke plaats in nemen. Het doorgeven van het geloof aan de volgende generatie is een van de belangrijkste opdrachten van de hele gemeente.

Geef voor de volgende stellingen uw mening aan op een schaal van 1 tot 4 d.m.v. een kruisje in het betreffende vakje, waarbij **1 ruim voldoende is, 2 voldoende, 3 te weinig en 4 onvoldoende**

	Kinderwerk	1	2	3	4
1	Kinderen krijgen voldoende aandacht in de gemeente				
2	Kinderen ervaren de liefde van God in de gemeente				
3	Ik bid voor kinderen in de gemeente				
4	Ik bid voor de leiding van het kinderwerk				
5	Ik geef zelf persoonlijk aandacht aan kinderen in de gemeente				
6	De natuurlijke aanleg van kinderen om te gaan geloven, wordt gestimuleerd in de gemeente				
7	Ik draag zelf bij aan het geloof van kinderen in de gemeente				

8	Kinderen voelen zich veilig in de gemeente				
---	--	--	--	--	--

D. Over het kinderwerk KIDS INN

Drie jaar geleden begon er bij een aantal mensen het verlangen te ontstaan om iets voor kinderen in de wijk te mogen betekenen. We zijn alweer ruim twee jaar geleden gestart om ons gebouw open te stellen voor kinderen uit de wijk, op de eerste woensdagmiddag van de maand, de **Kids Inn** ontstond. Het uitgangspunt van deze middagen was en is : als kerk present zijn in de wijk, Gods liefde laten zien in onze gastvrijheid en onze open houding. De ontmoeting met kinderen en hun ouders/familie uit de omringende wijken en contact met ze maken is belangrijk, dat verlaagt de drempel van ons kerkgebouw.

Geef voor de volgende stellingen uw mening aan op een schaal van 1 tot 4 d.m.v. een kruisje in het betreffende vakje wat u ervan vindt, waarbij **1 ruim voldoende is, 2 voldoende, 3 te weinig en 4 onvoldoende**

	Kids Inn	1	2	3	4
1	Kids Inn krijgt voldoende aandacht in de kerk				
2	Kids Inn krijgt aandacht in de gebeden van de kerk				
3	Ik vind Kids Inn persoonlijk belangrijk				
4	Kids Inn krijgt aandacht in mijn persoonlijke gebeden				
5	Ik bid voor de kinderen en ouders die komen				
6	Ik bid voor de leiding van Kids Inn				
7	Kids Inn is een haalbaar missionair project van de kerk				
8	Kids Inn zie ik als een uitdaging voor de kerk				

Stel dat we de deuren van het gebouw vaker kunnen openzetten voor dit project, wat zou u daarin willen / kunnen betekenen?

- ☐ ik kan samenwerken met de kinderen
- ☐ ik kan helpen met materiaal verzamelen
- ☐ ik kan ideeën aandragen
- ☐ ik kan helpen met opruimen
- ☐ ik kan helpen met koffiezetten voor de ouders
- ☐ ik kan het gesprek aan gaan met aanwezige ouders
- ☐ ik kan er voor bidden
- ☐ ik kan

- O geen idee....
- O echt geen tijd
- O echt geen interesse

E. Dromen over de kerk

1. Als u aan de toekomst van deze kerk denkt, waaraan denkt u dan of waarvan droomt u wellicht?

U mag "out of the box" denken. In dromen is alles mogelijk.

Geef voor de volgende stellingen uw mening aan op een schaal van 1 tot 4 d.m.v. een kruisje in het betreffende vakje wat u ervan vindt, waarbij **1 heel belangrijk is, 2 belangrijk, 3 minder belangrijk en 4 niet belangrijk**

	Dromen kerk	1	2	3	4
1	Groeien in ledenaantal				
2	Veel jongeren in de dienst				
3	Grote groep kinderen				
4	Een muziekbond die uitnodigt tot aanbidding				
5	Praise avonden				
6	Activiteiten die de saamhorigheid bevorderen				
7	Groei in het persoonlijke geloof				
8	Contact met kerken van de KvdN uit het district				
9	Samenwerken met andere kerken in Breda				
10	Diensten met andere kerken samen				
11	Missionair actief zijn in de wijk				
12	Een gebouw dat open staat voor activiteiten met en voor de wijk				
13	Meer aandacht voor zending				
14	Meer aandacht voor de vervolgde kerk				
15	Genezings/ zalvingsdiensten				

4. Als u aan de toekomst van het kinderwerk denkt, waarvan droomt u dan?

Geef voor de volgende stellingen uw mening aan op een schaal van 1 tot 4 d.m.v. een kruisje in het betreffende vakje wat u ervan vindt, waarbij **1 heel belangrijk is, 2 belangrijk, 3 minder belangrijk en 4 niet belangrijk**

	Droom kinderwerk	1	2	3	4
1	Veel kinderen in meerdere leeftijdsgroepen verdeeld				
2	Een gezellig groepje kinderen				
3	Kinderen uit de wijk die komen				
4	Kindervakantieweken in het gebouw				
5	Samenwerken met andere kerken				
6	Samenwerken met andere missionaire initiatieven				
7	Andere dromen				

F. Hoe we een droom kunnen realiseren.

Hoe belangrijk zijn de volgende items volgens u om één of meerdere van uw dromen voor de kerk te realiseren? Wat hebben we nodig?

Geef voor de volgende stellingen uw mening aan op een schaal van 1 tot 4 d.m.v. een kruisje in het betreffende vakje wat u ervan vindt, waarbij **1 heel belangrijk is, 2 belangrijk, 3 minder belangrijk en 4 niet belangrijk**

	Realiseren droom	1	2	3	4
1	meer bekeerde mensen				
2	meer gezamenlijk gebed				
3	meer studie/onderwijs				
4	meer verdieping				

5	meer samenzijn				
6	meer missionaire actie				
7	meer samenwerken met andere kerken				
8	meer input van andere kerken/ organisaties				
9	meer investeren in kinderwerk				

G. Vragen over hoe we kunnen samenwerken om dit te bereiken

Hoe zou u, als gemeentelid kunnen bijdragen aan de realisering van uw droom voor de kerk?

Welke acties ziet u voor uzelf mogelijk, als antwoord op de hierboven gestelde vraag? Omcirkel uw keuze, meerdere opties mogelijk.

- a. Deelname aan een gebedskring
- b. Deelname aan cursussen
- c. Deelname aan een kring
- d. Contact leggen met andere kerken
- e. Verdiepen in missionaire mogelijkheden
- f. Meer persoonlijk gebed en stille tijd
- g. Zelf een activiteit opzetten
- h. Meer gezamenlijke activiteiten opzetten
- i. Inzet voor praktische zaken
- j. Aanwezig zijn tijdens de diensten
- k. Niets
- l. Anders, nl.:

Hartelijk dank voor het invullen van de enquête. U hebt mij enorm geholpen, maar ook uw kerk. Mede door uw antwoorden krijg ik een beter beeld hoe de visie van de kerk bekend is en leeft. Ook uw eigen betrokkenheid en dromen voor de toekomst van de kerk worden zichtbaarder, waardoor ze ook

**Bijlage
4.
Interviews**

1. Interview met Ilze van de Kliederkerk over Missionair Kinderwerk (MK)

Op zondag 21 mei 2017

1. Persoonsgegevens ? Naam - functie in het MK - functie in de kerk -

Ilze is kinderwerker in de PKN, al jaren, van jeugdwerkster in Heusden tot nu vooral basisschool. We hebben ook een langere tijd op woensdagmiddag kinderwerk gehouden, met een Bijbelverhaal en creatief bezig zijn. En nu doe ik mee aan het creatieve deel van de kliederkerk.

2. De kerk ...welke kerk? Wat is de missie van die kerk ? De visie ?

De kliederkerk gaat uit van de PKN en de RKK. Over missie praten, dit is heel erg actueel.

Vd PKN droom: een eigen gemeenschap behouden. Meer naar buiten toe te kennen, in de gemeente actief te zijn. Je wordt kleiner, en ook soms naar binnen gericht, het eigen geloofsleven meer verdiepen. Meer binnen de gemeenschap de mensen meer durven te delen, een stukje getuigenis waarom je gelooft en de meerwaarde. Mensen toe te rusten. We zijn vaak zo verlegen in de samenleving.

We zijn sterk op ons dorp gericht. Samen met de katholieken.

Droom vd kliederkerk: kinderen over Jezus de bijbel vertellen. Maar voor de mensen van Drunen, dat die verder gaat dan de mensen v beide kerken die we al kennen.

3. Wat is jullie visie om dit MK te starten? →kunt u daar iets meer over vertellen?

De missie is toch het geloof te delen, de liefde van God, de verhalen uit de bijbel ook aan de kinderen van Drunen door te vertellen, vanuit de visie dat God een God is voor ieder mens en een relatie wil, dat Jezus een relatie wil met een ieder van ons, ongeacht je geloof of afkomst, ongeacht hoe je in het leven staat, daarin wordt geen onderscheid gemaakt. Dat Jezus hoe hij heeft geleefd heeft, een inkijk geven in hoe je kan leven, een stukje koninkrijk op aarde. Dat is wat er vooral in zit.

4. Wat versta je onder MK? Definitie?

MK def: open staan vanuit de missie, het verhaal v Jezus graag wil delen, laagdrempelig daarom houden we het in de school en niet in de kerken. Ook met de droom van Heusden met het dorp hebben we deelgenomen, een programma gedraaid midden in het dorp, wel in de katholieke kerk. een inloop Veel mensen binnen geweest. Meebewegen in wat het dorp doet, om daar je programma op af te stemmen.

5. Wat is je uitgangstekst geweest om tot dit MK te komen? Wat zou er moeten boven staan volgens jou?

Laat de kinderen tot mij komen.

6. Zijn er bepaalde voorbeelden geweest, die inspiratie hebben gegeven om met MK te beginnen?

Landelijk project, uitwisselen van programma's. ideeën. Wel een keer gaan kijken bij een andere kliederkerk

Bij de voorbereidingen zijn er meerdere mensen bij betrokken, de een is wat meer betrokken en de ander randkerkelijker.

Het verhaal wordt samen voorbereid, we verdiepen ons samen in het verhaal. Ook voor de randkerkelijke een meerwaarde, ...een jonge knul die wil meewerken, erg van betekenis geweest. Die wil mee in het team, gaat ook mee de vergaderingen in, dus ook mee in de verdieping, dat is heel erg mooi.

7. Wat willen jullie bereiken met het MK ?

Een andere manier om de verbinding te leggen tussen het verhaal en het leven van alledag.

De samenwerking tussen PKN en RKK is enorm leuk, daar genieten we van, dezelfde missie, een gezamenlijk product, niet op de verschillen kijken.

8. Hoe wordt het MK in de gemeente gedragen?

We zijn zoals alle PKN kerken aan het kijken hoe de kerk er in 2025 uit zal zien en hoe gaat de weg erheen er uit zien? En we merken dat we verlegen zijn met het kinderwerk . leiding die er al 30 jaar op zit. Toch een keer stoppen, de vergrijzing slaat toe.

Toch de kinderen een plaatsje in de dienst geven. op een andere manier de diensten inrichten, dat zijn ideeën.

9. Is er een gebedskring die het ondersteunt?

Het is iets wat meer op de kaart mag gezet , maar er wordt wel altijd voor gebeden in gebedskringen, op de beamer gezet, het wordt altijd genoemd...het begint meer te leven, nu na 2 seizoenen.

10. Wat vind je van de gedachte uit mijn literatuuronderzoek dat kinderen van nature een religieus potentieel hebben, maar als dat niet geactiveerd wordt door omgevingsfactoren, ontwikkeld zich het niet en is later de kans dat ze tot geloof komen kleiner?

We hebben veel pleegkinderen in huis gehad, kinderen die niets met de kerk hadden, maar stuk voor stuk hebben ze genoten als ze in de kerk kwamen. Er is iets in kinderen ze vinden het fijn dat ze weten dat ze niet alleen zijn, dat er een god is die voor ze zorgt, ze weten het ze voelen het gewoon. Ik geloof dat echt. Denk maar aan alle ouders die nu vertellen, ik had eigenlijk niets maar ging met mijn buurmeisje mee naar de zondagschool, daar is zoveel goeds gedaan. God heeft het verlangen naar een relatie zo gemaakt.

11. Wat is voor jou belangrijk dat je de kinderen wil meegeven?

De dagelijkse zorg, dat ze niet alleen zijn, dat wat ze ook doen, ze altijd naar god mogen komen, dat hij ze nooit zal verlaten, dat er altijd een verandering mogelijk is. alles tegen hem kunnen zeggen, al zulk soort kinderlijke waarheden. De basiswaarheden van het leven, zoals we die uit de Bijbel halen.

12. Is een kerk zonder kinderen denkbaar ? Is het noodzakelijk voor het kerk-zijn?

Eigenlijk niet. Die kerk houdt op een gegeven momenten op als er geen kinderen meer zijn. Je kunt wel kerk zijn ook al zij er geen kinderen. Het is een meerwaarde voor de kerk als er wel kinderen zijn en er gebeurt iets dan veren mensen op...

13. Worden er in de kerk momenten gecreëerd waarop kinderen van buitenaf uitgenodigd kunnen worden, om met het evangelie in contact te komen?

Bij de kindernevendiensten...maar dat stopt nu na de zomervakantie...

14. Waarin zijn jullie missionair en daarom anders dan gewoon kinderwerk in de wijk?

Met de kliederkerk niet zo missionair, al zouden we dat wel willen.

Als kerk doen we ook mee met 'filosoferen' op de buitenschoolse opvang, volgens de Socrates-methode. Korte programma's een uur soort workshop, daar kunnen kinderen op intekenen. We praten rondom Bijbelverhalen en dat mag, werd zelfs gestimuleerd om die te gebruiken vanuit de kerk en geloof, PKN en RKK filmpje, kaarsje en dan de grote vraag stellen. vanaf 8 jaar. Zoeken wat leeft er bij hen, Soms wat input. Dat gebeurt in de kerken, vanwege plaatsgebrek, maar ook om dat ze dat juist wel interessant vinden, een kerkgebouw van binnen te bekijken.

15. Vertel eens wat meer over jullie programma? →Praktisch

Programma : 3 delen, ontdekken van het verhaal door middel van creatieve activiteiten, en dat kan van alles zijn, van knutselen en verven tot het bouwen met dozen van iets, dan komen we bij het verhaal, dat doet meestal de pastoor of de dominee op een interactieve manier en dan sluiten we af met de hapjes. Dat zorgt voor de verbinding met de ouders, ontmoeten van elkaar, dat is een groot doel....

We zijn nu met elkaar aan het nadenken hoe we voor een follow up kunnen zorgen voor kinderen die van de basisschool af zijn, de voorgedachten zijn er, maar er is nog niets concreets....we dromen nog van de toekomst

→ inhoudelijk?

Het verhaal wordt samen voorbereid, we komen een avond samen met alle medewerkers en verdiepen ons samen in het verhaal. Ook voor de randkerkelijken een meerwaarde, ...bijvb. een jonge knul die wil meewerken, erg van betekenis geweest. Die wil mee in het team, gaat ook mee de vergaderingen in, dus ook mee in de verdieping, dat is heel erg mooi.

16. Wat zijn je ervaringen met ongelovige ouders?

Niet zoveel, maar het mag weer....na allerlei negatiefs over de kerken en regeltjes, je mag niets....merken ze nu : je bent ook maar gewoon mens net zoals zij en er wat jeugdigheid en beweging in zit. Echt het verhaal doen dat mag dan wel....we hebben bij het filosoferen wel eens gehad dat kinderen wel wilden maar dat ze van de ouders niet mochten omdat we dan toch in de kerken zitten, ze kunnen er een schrikbeeld van hebben. Mensen vinden het prima dat je dat hebt maar dat is it...soms te veel, kinderen deels wel ...wel oke, maar niet teveel, er ligt een bepaalde grens, en die moet je goed bewaken

De kerk heeft wel fouten gemaakt, we zijn gewoon mensen.

17. Wat zijn je ervaringen met mensen met andere religies?

Weinig in onze omgeving. Er is wel een Moslimgemeenschap en een vrij grote Ahmadiya Moslim Gemeenschap.

Er is hier een Interreligieus platform opgericht, Heusden-breed, met alle 4 de godsdiensten, Moslims, Ahmadiya, RKK en PKN na de aanslagen in Parijs opgericht door de burgemeester. Activiteiten zoals de vredeswandeling zijn het daaruit voortgekomen, maar het heeft vooral een doorverwijzende functie.

De Wijkwinkel waarin ook Elize zit, voorganger van de PKN, voor vragen op religieus gebied.

Op Burendag, dan kwamen er ook nogal eens moslimkinderen kijken, er werden dan foto's gemaakt in onze stand van de PKN en dat vonden ze wel leuk. Maar echt contact is er weinig.

18. Wat is voor jullie de frequentie om dit werk te doen? Praktische overweging of ideaal?

We willen het vaker doen maar ...te weinig mensen

19. Wat is jullie verwachting voor de toekomst van dit MK?

Meer binding met de kerk creëren, het zijn toch vooral mensen die komen die al iets met de kerk hebben, maar vaak een beetje aan de rand zijn komen te staan.

20. Durf je te verwachten dat er kinderen tot geloof komen ?

Als je kinderen al heel jong over Jezus verteld, de goede dingen in hun hartjes gepland worden

De bezoekjes van een groepje meiden aan de kindernevendiensten hebben toch vaak bijgedragen aan de doorstart naar belijdenis. Vaak geen resultaat...maar toch een enorme verantwoordelijkheid voor ons.

2. Interview met Rozanne, kinderwerker van het Lichthuis - Op 15 juni 2017

1. Persoonsgegevens ? Naam - functie in het MK - functie in de kerk -

Rozanne van Maaswaal, getrouwd met Jacob en mede initiatiefnemer voor het project LICHT in Breda Heuvelkwartier. Kinderwerk is het uitgangspunt maar alles wat er bij een project komt kijken.

2. De kerk ...welke kerk? Wat is de missie van die kerk ? De visie ?

Afkomstig uit de Betuwe, zelf uit de PKN, man uit de gereformeerde bond. Samen opleiding gedaan in Gouda, bijbelschool Heart Cry

Nu bijeenkomsten in het buurtgebouw dat ze huren, één keer per maand met de belijdende gelovigen avondmaal, en één keer per maand een brunch en kinderwerk, ook voor hun eigen kinderen en dan komen er ook kinderen van buiten kijken, omdat de deur open staat. Die mogen dan meedoen.

De rest van de zondagen naar andere kerken.

3. Wat is jullie visie om dit MK te starten? →kunt u daar iets meer over vertellen?

We waren hier komen wonen. Wat sluit het meeste aan dan? We hebben zelf kinderen, dus als je die kan bereiken, heb je ook de ouders. Ik heb de cursus van IKEG gevolgd voor kinderwerk. Toen zijn we met de Lichtweek begonnen. Kinderen in het Kon van God zijn heel belangrijk, ze hebben nog een heel leven voor zich. Omdat kinderen zo ontvankelijk zijn. En door dit werk dat je daardoor ook weer in contact komt met ouders.

4. Wat versta je onder MK? Definitie?

Ik heb heel veel jaren in het AZC gewerkt een kinderclub en ik heb de cursus gedaan

Maar daardoor liep ik zelf toch een beetje vast, dat de kloof tussen wat je geleerd hebt hoe je een kinderclub moet doen en hoe je het hier met Brabantse kinderen in deze context moet doen ...het bracht me in een spagaat. Echt missionair kinderwerk,. ik vond het nog te veel schools, we gaan zitten, naar een Bijbelverhaal luisteren 20 minuten, de kinderen kunnen dat echt niet meer. Ik denk dat het echt om nieuwe vormen, een nieuwe tijd vraagt en dat vind ik echt heel erg zoeken. Dat vind ik echt missionair kinderwerk, ik hoor vaak van een knutselwerkje, maar ik wil ook nog iets v/h evangelie delen, maar hoe doe je dat dan? Op eenvoudige basis, dat vind ik echt zoeken. We hebben geleerd om alles kort en krachtig te doen. spelletjes tussendoor.

Op onze club komen vooral straatkinderen. En dan zetten wij 8 van zulke kinderen bij elkaar en dan moeten ze ook nog luisteren. Kinderen zijn allemaal heel bijzonder, allemaal kinderen met rugzakjes. Is het niet meer één op één in de persoonlijke omgang. Een jongetje dat komt nog wel, maar totaal warrig, geen lijn in te vinden, maar hij komt wel en weet dat hij hier veilig is, aandacht, wie jij bent.

Kinderen komen om de leiding, vaak veel meer dan de activiteit.

Een meisje was er met Pasen, tijdens het kinderwerk. Ik vertelde het hele verhaal zoals ik dat geleerd had bij IKEG en dat kwam heel heftig binnen, van de schepping tot de zondeval, kruisiging

en opstanding. Toen dacht ik o ja bij grote mensen doen we dit ook niet, waarom wel bij kinderen. Misschien hoort ze het maar één keer, dat is waar, maar....ik vind het moeilijk. Ik heb dat heel erg geleerd en ik geloof ook echt dat het goed is maar dat het hier onder de rivieren toch anders werkt.

Ik heb het heel gedegen geleerd, maar het botst enorm met de praktijk.

5. Wat is je uitgangstekst geweest om tot dit MK te komen? Wat zou er moeten boven staan volgens jou?

Het volk dat in duisternis wandelt ziet een groot licht (Jesaja).

Voor het kinderwerk specifiek: Kinderen horen erbij in het Koninkrijk van God. Uit Lucas, laat de kinderen tot mij komen, zij hebben nog een heel leven voor zich, ze zijn nog ontvankelijk

6. Kun je me wat vertellen over het MK dat je doet?

Eén keer per maand op zondag .

De kinderweek in de zomer dat wordt 2 dagen , ik wil het sporten wel doen met stukjes evangelie erin maar dat is nog nieuw waar ik nog niet veel kaas van heb gegeten.

Er komen dan vrijwilligers helpen, vrienden, achterban die komen helpen. In het begin een heel team van 14 mensen, maar nu zeggen mensen toch niet een hele week, maar 1 of 2 dagen. Die hele eenheid is er niet meer, maar we hebben wel mensen waar we vanop aan kunnen die al jaren meedoen. Die ook groepjes kunnen leiden.

7. Hoe zijn jullie gestart met het opzetten van MK?

Het is zo dat we als een team kinderwerk hebben opgestart, maar de samenwerking is niet goed gegaan. En één van die vrouwen is alleen verder gegaan. Die heeft in d'r eentje 4 jaar lang kinderclub aan huis gehad in deze wijk. Ze gaat nu stoppen vanwege gezondheid. Door visieverschillen liep dat fout. Ik heb ook geprobeerd alleen door te gaan, maar dat was zo zwaar, alle beslissingen zelf nemen.

8. Wat is jullie verwachting voor de toekomst van dit MK? Je droom?

Eigenlijk vind ik het heel lastig dat het stopt, want dit was het eerste jaar wel dé deur die als eerste openging. Er waren 1 of 2 dagen dat er wel 30 tot 40 kinderen waren. Er zijn toen in totaal heel veel kinderen geweest. Elke dag andere kinderen, maar het liep zo goed. Met een grote tent en een bakfiets...

Ik vond het heel lastig, waarom stopte het? Moesten we volharden en doorgaan? Het werd uiteindelijk zo zwaar, zoveel strijd en dan moet je toch loslaten. En nu in de afgelopen weken dat er weer veel kinderwerk naar me toe is gekomen. Vanuit de Arabische kant, een vrouw die er over kwam praten ...Heer wat wilt u, hoe moet dit ?

Ik heb nu een gezin met 2 kinderen en we doen al heel veel. Ik weet het echt totaal niet, als het zo zwaar blijft kan ik het echt niet, maar ik ben wel bereid om te gaan. Ik had een tekeningetje gemaakt met alle dingen die me gezegd waren, die op mijn pad kwamen, bijvoorbeeld jou interview. Heer wat is dit?

Vooraf de Arabisch christenen in de wijk, die man heeft echt passie en visie. Ik heb tegen God gezegd, ik wil het wel doen, maar ik wil het niet alleen, Misschien wil God het zo, met Arabische kinderen, als dat een nieuwe deur is? Ik ben benieuwd of deze mensen een Arabisch team kunnen bij elkaar krijgen. Hij werkt bij ons.

Ik heb gehoord van een team in Zuid Limburg, waar ze 's ochtends en 's middags exact hetzelfde programma doen in verschillende wijken. Misschien bij ons en bij jullie. De voorbereiding is er toch waarom niet twee keer het doen?

Ik ben ook benieuwd wat God gaat doen.

9. Waarin zijn jullie missionair en daarom anders dan gewoon kinderwerk in de wijk?

We zijn wel echt een bijbelclub geweest, naast knutselen ook het evangelie, kort en krachtig. Heel soms was er dan wel eens een praatje met de kinderen. Maar heel vaak is het een groepje bij elkaar van dien straatkinderen, dan kom je er niet echt dichtbij.

10. Vertel eens wat meer over jullie programma? → inhoudelijk?

De lichtweek doen we altijd met een tent, dan gaan we daar op het grasveld staan en dan zit daar alles in, met een bakfiets.

Op dit moment eigenlijk niets meer....

11. Wat zijn je ervaringen met de ongelovige ouders?

We hadden een plaatje met juichende kinderen en ze dachten dat er een springkussen kwam. We zijn toen heel duidelijk geweest dat het echt een kinderbijbelclub was. Sommige ouders vinden het wel prima. Een andere vrouw had het hele Bijbelverhaal zitten luisteren en ze zei dat ze vond dat we de kinderen indoctrineren. Zij wilde absoluut niet dat haar kind daar nog kwam. Over het algemeen, deze kinderen lopen op straat en komen binnen, en daar doen ouders niet moeilijk. We doen ook altijd een BBQ en voor de kinderen pannenkoeken, maar we hadden dat eerste jaar wel 50 kinderen rondlopen, maar bijna geen ouders. Als je gaat kijken hoeveel kinderen hier al een keer zijn geweest, dan zijn dat er wel 200 kinderen die een keer iets gehoord hebben. Sommige kinderen zeggen ook zelf, doe maar niet over Jezus altijd, en dan verdwijnen ze weer.

12. Wat zijn je ervaringen met mensen met andere religies?

Een keer een Katholieke vrouw, de kinderen gingen communie doen, die vond het wel goed dat ze dit een keer hoorden. Een keer met een moslimman gepraat, niet echt negatief. Maar een Somalisch gezin hier in de straat, die mogen echt niet komen en geen snoepjes aannemen. Verder niet heel veel.

13. Wat is voor jullie de frequentie om dit werk te doen? Praktische overweging of ideaal?

één keer per maand een brunch en kinderwerk, ook voor hun eigen kinderen en dan komen er ook kinderen van buiten kijken, omdat de deur open staat. Die mogen dan meedoen.

Wel in de zomer de kinderweek, maar nu geen volle week meer, maar middagen, met ook een sportmiddag erbij, en een dag van klusjes in de wijk.

14. Zijn er bepaalde voorbeelden geweest, die inspiratie hebben gegeven om met MK te beginnen?

Bij het AZC waar ik zelf gewerkt heb. De anderen zijn een keer naar Antwerpen geweest, een club vanuit IKEG met een zomerweek meegedaan.

15. Wat willen jullie bereiken met het MK ? wat is het doel?

Het evangelie met de kinderen delen.

16. Hoe wordt het MK in de gemeente gedragen?

Wel echt door gebed en de achterban, vooral van de bijbelschool, vrienden kennissen. De bijbelschool ging uit van stichting Heart Cry, reformatorische mensen een grote groep, wij gaan naar de conferenties en zo.

17. Wat vind je van de gedachte uit mijn literatuuronderzoek dat kinderen van nature een religieus potentieel hebben, maar als dat niet geactiveerd wordt door omgevingsfactoren, ontwikkeld zich het niet en is later de kans dat ze tot geloof komen kleiner?

Daarom zijn kinderen juist heel ontvankelijk. Ik vind dat je al heel snel merkt of kinderen er iets mee willen of niet. Er was een keer een jongetje, die hadden we een kinderbijbel gegeven want die wilde hij heel graag hebben, hij was zo blij, die had dat bijbeltje in 2 dagen helemaal uitgelezen. Maar die zijn we helaas uit het oog verloren. Daar was ik echt van onder de indruk, Gods geest kan dat voorbereiden dat hij nu al zo'n honger heeft. En ook een keer met 2 meisjes, moslimmeisjes, die vroegen me het hemd van het lijf, die bleven maar doorvragen! Ze waren er van onder de indruk, op een goede manier en aan de andere kant kinderen die Jezus gewoon belachelijk maken. Een jongen die, als hij mij ziet zegt: ik geloof echt niet in Jezus hoor, die bestaat echt niet, erg anti. Hij ging een keer helemaal door het lint, en toen zei iemand, je komt echt te dichtbij, dat zijn die kinderen niet gewend dat je zo dichtbij komt, hij zit gewoon keihard af te reageren. Normaal praten is er voor deze kinderen al heel vaak niet bij, ze leven op straat. Bij een club, dan krijg je dat groepsgedrag, daar kan je bijna niet tegenop. Als je ze alleen hebt dan zijn ze wel lief hoor. Ze kunnen zich dan geen houding geven.

18. Wat is voor jou belangrijk dat je de kinderen wil meegeven?

Dat de Here Jezus van ze houdt, dat ze er niet alleen voor staan.

19. Is een kerk zonder kinderen denkbaar ? Is het noodzakelijk voor het kerk-zijn?

Kinderen horen er absoluut bij. Die hebben een belangrijke plaats in het hart van God en ook in de kerk.

20. Durf je te verwachten dat er kinderen tot geloof komen ?

Ja ik geloof dat, maar ik geloof ook dat de tijd het zal leren. Die andere mevrouw, die heeft zoiets van kinderen die nemen Jezus aan, er gebeuren daar trouwens heel bijzondere dingen. Ze heeft ook echt een goede achterban die bid. Misschien heeft het met mijn achtergrond te maken, maar ...ik zit zelf nog in een spagaat. Je kan de Heer aannemen, maar uiteindelijk zal de tijd het leren ...als het niets in je leven uitwerkt, wat is het dan? Daar ben ik wel wat voorzichtig mee. Ik heb het zelf nog nooit meegemaakt, hoewel ik er voor opgeleid ben en geleerd heb hoe je dat kunt doen. Misschien komt het door mijn eigen aarzelende houding, ik vind dat met mijn eigen kinderen zelfs lastig. Moet ik ze maar onderdompelen in Gods woord en bepalen nu is het de tijd om ze te vragen hun hart aan de heer te geven, nu gaan we op onze knieën. Door de emotie van het moment kan dat komen, maar je moet er heel voorzichtig mee zijn. Ik denk wel dat het goed is, het kan ze wel helpen, maar als het niet blijkt uit hun leven...er zijn best kinderen die er baat bij hebben, dat je erop kan wijzen, je hebt toen dat gezegd, dan doen we zus of zo niet meer.

21. Wat als er een groei ontstaan en er bijv. 20 kinderen komen op zondag? Ben je daarop voorbereid?

Nee, maar we bidden wel vaak en als het dan gebeurt zeggen we he? Maar dat komt dan ook, God doet dan toch de rest...hij zal dan wel voorzien.

3. Interview met Tabitha op 12 juli 2017

1. Persoonsgegevens ? Naam - functie in het MK - functie in de kerk -

Tabitha Geelhoed , deed kinderwerk aan huis, had visie voor Breda.

2. De kerk ...welke kerk? Wat is de missie van die kerk ? De visie ?

Mijn ouders. Mensen van gebed. Mijn moeder is ervaringsdeskundige, zit in het onderwijs. Baptistengemeente uit Middelburg. Eerst samenwerking met Licht, maar door visieverschillen toch apart verder gegaan.

3. Wat is jou visie om dit MK te starten?

Ik vind dat je het wel direct moet zeggen, niet achteraf want dan voelen ze zich belazerd.

Het is een vorm van vriendschapsevangelisatie.

Waarom werkt het wel bij mij en bij de anderen niet? Je hebt iemand nodig die direct goed contact kunnen maken. Voor mensen die uit de bijbelbelt komen en regels e.d. hebben is dat erg moeilijk.

4. Wat is je uitgangstekst geweest om tot dit MK te komen? Wat zou er moeten boven staan volgens jou?

Laat de kinderen tot mij komen en verhindert ze niet, uit Matteus.

5. Kunt je me wat vertellen over het MK dat je doet?

Grenzen stellen: niet vloeken, niet stelen, niet over sex praten, niet slaan en schoppen. De gaan ze er uit, maar ze mogen elke keer terugkomen. Grapjes maken over Jezus mag ook niet. Ook moslimkinderen mogen komen luisteren. Ze mogen komen maar niet verstoren de hele tijd.

Het is een volksbuurt, de armere blanke mensen daar hoor je niet zomaar bij. Je hoort er heel snel niet bij. Kinderen zijn minder cynisch. Ik vier ook altijd hun verjaardag en dan heb ik een taart met kaarsjes en cadeautjes. Ik doe heel veel met foto's , een fotoboek gemaakt voor kinderen.

In het begin waren die apps e.d. nog niet. Ik deed in de vakantieperiode een kaart met 3 foto's erbij, want ik wil wel dat ze na de vakantie weer komen. Dat sloeg in als een bom, dat was die persoonlijke aandacht, die liefde, die kaart persoonlijk, iets dat bij een kind hoort.

Tekst leren en een sticker plakken. En dan een cadeautjes, een bijbel sowieso een keer maar ook iets wat ze graag wilden hebben, wat ze een keer gezegd hadden wat ik had opgepikt. En dat is ook persoonlijke aandacht, ze weten zich gehoord. Daardoor weten ze dat je ze liefhebt. Je kan wel een programma afdraaien, maar voor en na de gesprekjes, hoe gaat het met je, informatie verzamelen, en dat opschrijven, dan kan je er eens op terugkomen, extra aandacht aan besteden. Dan trek je ze, want dat is uniek, dat is op een andere club niet zo. Dat je van ze houdt met de liefde van Jezus, dat je echt van ze houdt, je wil echt dat het goed met ze gaat. Je geeft ze boekjes, ook de bijbel. Sommigen hebben al best wat boeken, ook nog een sin een buurt waar ze weinig boeken hebben, dat is best bijzonder. Wel een boek wat bij ze past. Een echte bijbel, en ook kleine boekjes met opdrachten voor verschillende leeftijden. Je hebt daar dan wel je bijbel bij nodig. We hebben al geoeft hoe je in de bijbel dingen opzoekt. Ze hoeven niet alles te begrijpen, zo'n bijbel dat is Gods woord. Een hele mooie bijbel dat spreekt aan, Gods woord is kostbaar. Je maakt de bijbel bijzonder daardoor.

Dingen uit mijn eigen jeugd die indruk hebben gemaakt, dat doe ik nu ook.

Ik begin altijd met storm op het meer, dat Jezus alles kan, en dan laat de kinderen tot mij komen, dat hij van elk kind houdt en gelijk is voor hem en spijziging van de 5000, want dat is dat hij voor

je zorgt. Dat zijn 3 kenmerken van Jezus, daar begin ik altijd mee. Dan hebben ze een beeld van Jezus.

Ook vaak van tevoren wat eten, boterhammen en een cup a soepje... dat maakt het ook wel speciaal

6. Hoe ben je gestart met het opzetten van MK?

Gewoon vanuit mijn huis. Ik ben naar scholen gegaan en heb aangekondigd dat ik kinderwerk zou doen op woensdagmiddag; en een kleine affiche opgehangen bij de supermarkt; verder gaar het snel van mond op mond.

7. Wat is jou verwachting voor de toekomst van dit MK?

Ik wil het graag doorzetten maar vanwege gezondheidsredenen ga ik verhuizen en het gaat dus stoppen. Ik hoop wel met de kinderen vooral de oudste, om via social media de band te behouden en ze regelmatig wat op te sturen. Maar concreet stopt het nu. Erg jammer maar het kan iet anders.

8. Waarin ben je missionair en daarom anders dan gewoon kinderwerk in de wijk?

Ik heb ze het evangelie verteld van Jezus Christus. Ze hebben het allemaal kunnen horen, merken. Ik heb ze allemaal een bijbel gegeven.

9. Vertel eens wat meer over je programma?

Om 14.00 Beginnen met bidden, allemaal om de beurt. Liedjes, liedboekje versieren met stickers, Zingen is goed omdat dan de teksten beter blijven hangen. Beurtzang.

Liedbladen maken die ze omhoog houden, lastiger kinderen kunnen dan helpen. Het betreft de kdn. Actief.

Verhaal met flanelplaten, kdn zijn tegenwoordig gauw afgeleid. Na het verhaal een soort quiz om het verhaal te onthouden.

Daarna een werkje naar het verhaal. Duidelijke boodschap maar kort, om de aandacht vast te houden.

Het hoeft niet in één keer, God gaat toch wel werken. Wij worden heel blij ervan om iets te delen van wat wij geloven. En de verhalen zijn belangrijk

Scheurkalender van interkerk, om mee te geven, een spelletjesdoos met kwartet e.d. Doosjes hart voor kerst. Blikken doosje... iets om te doen, iets actiefs,

Op zondagochtend: nieuwe tekst van de week, wie doet er mee? Teksten om te leren. Op woensdag herhaal ik het dan.

Welke Bijbelvertaling gebruik je? Ik heb alle kinderen een bijbel de HSV, gegeven. Een mooie uitgave, Gods woord is kostbaar, het is een mooi boek, een mooie uitgave zodat ze er trots op zijn. Iedereen wilde het hebben.

10. Wat zijn je ervaringen met de ongelovige ouders?

Dat het gratis is, is drempelverlagend, die foto's doet veel met ouders, dat schept een soort betrouwbaarheid, heel open zijn...ik zeg ik hou heel veel van kinderen en ik hou heel veel van de

bijbel en ik geloof dat je daar heel veel van kan leren. Ze kennen allemaal Jezus vanuit de KK. Ze hebben echt wel iets van godsbesef. Zeggen : ik denk dat het heel goed voor ze is, want k heb er zelf ook heel veel aan, en daar wil ik graag van delen. maar je hoeft niet het hele evangelie te brengen. Ze zijn het daar best mee eens, dat de bijbel een goed Boek is.

Als je te ver weg staat van de leefwereld van de kinderen dan vertrouwen ze je niet

Als ouders merken dat je echt van ze houdt, de foto's , je doet gratis dingen voor ze.

Een keer van hoger opgeleid mensen van de Montessorrischool, die mocht een bepaald moment ook niet meer komen.

11. Wat zijn je ervaringen met mensen met andere religies?

Moslimkinderen die komen ook. Dan zeggen ze wel 'wij mogen niet bidden hoor'. Dat hoeft ook niet. Werkjes waar Jezus op staat die mogen dan niet mee. Teksten waar god in staat dat kan dan wel. Zo'n kindje had ook een bijbel gekregen, maar de moeder was niet boos ze had het gewoon doorgegeven aan een kindje dat wel gelovig was. Er zijn best dingen die wel kunnen. Ze kennen Jezus wel.

Ze waarderen enorm dat je zo voor hun kinderen bezig bent. Dat is al genoeg.

12. Wat is voor jou de frequentie om dit werk te doen? Praktische overweging of ideaal?

In de beginperiode elke week, wel 2 jaar zo gedaan. Daarna een keer in de 2 weken en nu de laatste periode één keer per maand. Door de hoge frequentie in het begin leer je ze wel goed kennen, en zij jou. Vooral de laatste periode minder, maar ondertussen ken ik ze al zo goed en ik heb van bijna allemaal de appjes, instagram, ...zodat ik ze kon bereiken. Dan stuur ik een appje de dag tevoren om ze te herinneren. Toen het vaker was, was dat niet nodig, maar nu is het maar een keer per maand en dat vergeten ze. De Bovenbouw heeft allemaal toch wel een telefoontje.

13. Zijn er bepaalde voorbeelden geweest, die inspiratie hebben gegeven om met MK te beginnen?

Mijn moeder doet ook al, zolang ik weet kinderwerk, en mijn hart gaat ook uit naar kinderen

14. Wat wil je bereiken met het MK ? wat is het doel?

Je wilt dat ze tot geloof komen, dat ze kunnen bidden en dat ze de bijbel gaan lezen.

15. Is er een gebedskring die het ondersteunt?

En ik heb een gebedsmail, met daarin 60 tot 80 mensen. De dag voor de kinderkring vraag ik specifiek gebed. Ook op de dag zelf zijn er mensen die bidden. En als ik echt strijd ervaar met kinderen dan stuur ik appjes met gebedspunten er in.

16. Wat vind je van de gedachte uit mijn literatuuronderzoek dat kinderen van nature een religieus potentieel hebben, maar als dat niet geactiveerd wordt door omgevingsfactoren, ontwikkelt zich het niet en is later de kans dat ze tot geloof komen kleiner?

Daar geloof ik helemaal in, ik merk het ook bij kinderen; het evangelie is zo logisch voor hen. Ze vinden het een heel gewoon iets dat Jezus ook wonderen kon doen.

17. Wat is voor jou belangrijk dat je de kinderen wil meegeven?

Hoe je kinderen benaderd vanaf het begin is erg belangrijk. De kinderen weten nog niet dat het zonde is, je moet daar niet de nadruk op leggen. Wel zeggen dat iets niet kan, maar wel in evenwicht brengen, de liefde van god in combinatie met rechtvaardigheid. Je gaat naar Jezus toe vanuit de liefde en niet beginnen met zonde, verkeerde dingen. Het evangelie is erg logisch voor kinderen. Kinderen onder de 7 jaar zijn er zo open voor.

18. Durf je te verwachten dat er kinderen tot geloof komen ?

Absoluut. Er zijn meerdere kinderen die echt hun hart aan Jezus hebben gegeven. Ook al beseffen ze niet de volledige impact en gedragen ze zich niet altijd even christelijk, ze hebben een keer de stap gezet en dat vergeten ze nooit meer.